

Бироқ А.Тошхўжаев бундай имкониятлардан унумли фойдаланишни ўзига эп кўрмади. Аксинча, нафсининг йўриғига юришни бошлади-да, қонун-қоидаларга кўз юмиб, мўмай даромад топиш пайига киришди. Қарабсизки, кўп ўтмай мўмай даромад ўз-ўзидан оқиб, унинг чўнтагини қаппайтиришни бошлади.

Бу орада ички ишлар ходимлари Жавлондан қўйлар ҳақида сўраб-суриштиришади. У эса елка қисишдан нарига ўтмайди. Улар кетгач, Жавлоннинг "ичини ит тирнай" бошлайди. Ундан шубҳаланмаётганликларини ҳис этиб, вужудини қўрқув эгаллайди ва инсофга келади.

Mustaqillik huquq demakdir

Ўқққққ

1997-yil 27-avgustdan chiqq boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2016-yil 25-fevral, №8 (997)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ҚАРОРИ

2016 йилги Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида

Азал-азалдан халқимизнинг эзгу ва гўзал қадриятларини, унинг олижаноб орзу-интилишларини ўзида мужассам этиб, қадим аждодларимиздан бизга ўлмас мерос сифатида безавол ўтиб келаётган Наврўзи олам мустақиллик йилларида мамлакатимизда яшаётган, миллати, тили ва динидан қатъий назар, барча ватандошларимиз орзиқиб кутадиган, том маънодаги умумхалқ байрамга айланиб қолди.

Шарқона янги йилнинг бошланиши, табиат уйғонишининг рамзи, асл миллий, энг ардоқли байрам бўлмиш Наврўзнинг одамзотнинг табиат билан уйғун ва ҳамоҳанг бўлиб яшашда, жамиятимизда меҳр-оқибат ва ҳамжихатлик, инсонийлик, бағрикенглик ва бунёдкорлик, хайр-саховат муҳитини янада мустаҳкамлаш, ёш авлодимизни миллий анъаналаримизга садоқат ва умминсоний қадриятларга ҳурмат руҳида камол топтиришдаги ўрни ва таъсири тобора ортиб бораётгани-

ни инобатга олиб ҳамда бу қутлуғ айёмни юксак савияда нишонлаш мақсадида:

1. 2016 йилги Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича ташкилий кўмакта таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Ташкилий кўмакта Наврўз байрамини пойтахтимиз Тошкент шаҳрида, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар марказларида, барча шаҳар, туман ва қишлоқларда умумхалқ сайиллари шаклида юқори даражада ўтказишга қаратилган ташкилий-амалий, маданий-маънавий тадбирлар режасини ўн кун муддатда ишлаб чиқсин ва амалга оширсин.

2. Тадбирлар режасини тайёрлашда куйидаги масалаларга алоҳида эътибор қаратилсин:

Наврўз кунларида инсон ўзини табиат билан узвий боғланганини, унинг ажралмас бир қисми сифатида ҳис этишини ифода этадиган, атроф муҳитни, она заминни ардоқ-

лаб, унинг неъматларини, бугунги тинч ҳаётни қадрлаб, шукроналик туйғуси билан яшашга даъват қиладиган маънавий-маърифий тадбирларни уюштириш;

барча шаҳар ва қишлоқларимизда бўлиб ўтадиган тадбирларда, оммавий ахборот воситаларида Наврўз байрамнинг тарихи, уни нишонлаш билан боғлиқ урф-одат, анъана ва қадриятларимизнинг моҳияти ва аҳамиятини кенг ёритиш;

Наврўзнинг руҳи ва фалсафасида ўз аксини топган меҳр-муруват, аҳиллик ва тоғувлик, ёши улуг инсонлар, табаррук отахон ва онахонларни ҳар томонлама эъзозлаш, кўмакка муҳтож кишиларга бегараз ёрдам бериш билан боғлиқ хайрия тадбирларини амалга ошириш;

янги дехқончилик мавсумининг бошланиши, яшариш ва янгиланиш, қут-баракат, ободлик ва фаровонлик рамзи бўлмиш Наврўз фаслида маҳаллаларда, шаҳар ва қишлоқларимизда ҳашарлар, кенг

қўламдаги ободончилик ва кўламазорлаштириш ишларини ташкил этиш;

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар марказлари ва Тошкент шаҳрида бўлиб ўтадиган байрам дастурларига фольклор гуруҳлари, бадиий ҳаваскорлик жамоалари, оилавий ансамбллар, бахшилар, шунингдек, профессионал ва истеъдодли эстрада ижрочиларини танлов асосида жалб этиш;

байрам дастурларини тайёрлашда фольклор санъатининг энг яхши намуналарини, эл-юртимизнинг дилидан чуқур жой олган қадимий урф-одатлар, эзгу инсоний туйғуларни тараннум этадиган мумтоз куй ва кўшиқлар, ўлан ва лапарларга кенг ўрин бериш.

3. Белгилаб қўйилсинки, ўтказиладиган байрам тадбирлари:

Қорақалпоғистон Республикаси бюджетли ва вилоятлари маҳаллий бюджетлар ҳамда жойлардаги ҳомийлик хайрия маблағлари ҳисобидан;

Тошкент шаҳрида республика бюджети ва Тошкент шаҳар маҳаллий бюджетли маблағлари ҳисобидан тенг улушларда қoplanади.

4. Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, "Жаҳон" ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситаларига Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича амалга оширилаётган ишларни атрофчила ёритиб бориш тавсия этилсин.

5. Мазкур қарорнинг ижросини таъминлаш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазир Ш.Мирзиёев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти

И.Каримов

Тошкент шаҳри,
2016 йил 19 февраль

Имтиёзли тавсияномалар топширилди

Мамлакатимиз Қуролли Кучлари тизимида амалга оширилган кенг қўламли ислохотлар самарасида миллий армиямиз нафақат Ватанимиз чегараларини, халқимизнинг тинч ва осойишта ҳаётини ҳимоя қилмоқда, айна вақтда мустаҳкам ирода, мустақил фикрлаш қобилияти шаклландиган, жисмоний чиниқиб ва юксак инсоний фазилатлар камол топдиган ҳақиқий ҳаёт мактабига айланмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг 2012 йил 31 майдаги "Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари сафида муддатли ҳарбий хизматни ўтаб бўлган фуқароларга имтиёзлар тизимини такомиллаштиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарорига асосан ҳарбий қисм кўмон-

донлигининг тегишли тавсияномасига эга бўлган фуқароларга барча йўналиш ва мутахассисликлар бўйича мамлакатимиздаги олий ўқув юр்தларига ўқишга киришда тўплаш мумкин бўлган энг юқори баллнинг 27 фоизи миқдоридида қўшимча балл шаклидаги имтиёзлар берилмоқда. Наму-

нали хизмат қилган аскарлар олий ўқув юр்தларига ўқишга киришда қўшимча имтиёз берадиган ҳарбий қисм кўмондонлигининг тавсияномасини қўлга киритишмоқда.

Жумладан, Чирчиқ гарнизонидидаги ҳарбий қисмларда муддатли ҳарбий хизматни ўтаб бўлган йигитларга мамлакатимиз олий таълим муассасаларига ўқишга киришда қўшимча имтиёз берадиган тавсияномалар топширилди.

Шу муносабат билан Чирчиқ гарнизонини офицерлар уйда ташкил этилган тадбирда ҳарбий хизматчилар, ота-оналар, кенг жамоатчилик вакиллари, оммавий ахборот воситалари ходимлари иштирок этди.

Тадбирда сўзга чиққанлар ҳарбий соҳада амалга оширилаётган кенг қўламли ислохотлар ўзининг юксак самараларини бераётгани, ҳарбий қисм ва таълим муассасаларида аскарлар учун барча зарур шaroит яратилгани алоҳида таъкидлашди.

Ўз мухбиримиз

Миллий матбуот марказида Ўзбекистон "Маҳалла" хайрия жамоат фонди республика бошқаруви томонидан маҳалла идораларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлаш борасида амалга оширилаётган ишларга бағишланган матбуот анжумани ўтказилди.

Аҳиллик ва тарбия кўргони

Тадбирда сўзга чиққанлар Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари нуфузи ва самардорлигини ошириш, уларнинг ташкилий-ҳуқуқий асосларини мустаҳкамлашга доимий эътибор қаратилаётганини таъкидлашди.

Маҳалла фаолларининг самарали иш юритиши учун замонавий шарт-шaroитлар яратилмоқда. Ўтган йили "Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари фаолиятини тартибга солишчи қонун ҳужжатлари тўплами", Ўзбекистон Республикасининг "Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида"ги ҳамда "Фуқаролар йигини раиси (оқсоқоли) ва унинг маслаҳатчилари сайлови тўғрисида"ги Қонунлариға шарҳлар тайёрланди. Фуқаролар йигинларидаги яраштириш, маънавият ва маърифат масалалари, хотин-қизлар билан ишлаш, жамоатчилик назорати ва истеъмолчилар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш бўйича комиссиялар учун услубий тавсиялар, "Оилавий-ҳуқуқий муносабатлар" ҳамда "Оилада маънавий-ахлоқий тарбия" номли оммабоп рисоалар тайёрланиб, маҳаллаларга етказилмоқда.

Айни пайтда тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришга кўмаклашиш мақсадида "Маслаҳат марказлари" фаолиятини самарали ташкил этиш юзасидан услубий тавсиялар ишлаб чиқилиб, маҳаллаларга етказиш чоралари кўриломоқда.

ЎЗА

Қонуний ҳуқуқлари тикланди

Олмazor туман прокуратураси томонидан туман суд ижрочилари бўлимида Ўзбекистон Республикасининг "Тадбиркорлик фаолияти эркинлигининг кафолатлари тўғрисида"ги, "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига хусусий маълумоти, тадбиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилишни янада кучайтиришга, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонунлари ҳамда тадбиркорлик субъектларига нисбатан қабул қилинган суд қарорларининг ижроси, ҳуқуқий таъсир чораларининг қўлланилиши, бунда қонун ҳужжатларига риоя этилиши аҳоли таҳми қилинди.

Таҳлилларда туман суд ижрочилари бўлими томонидан айрим ҳолатларда тадбиркорлик субъектларидан ижро йўғимини ноқонуний ундириш, уларнинг банк ҳисоб рақамларига банд солиш ҳамда тадбиркорлик субъектлари раҳбарларини асоссиз равишда маъмурий жавобгарликка тортиш ҳолатларига йўл қўйилганлиги аниқланди. Жумладан, Тошкент шаҳар хўжалик судининг 2015 йил 3 августда қабул қилган ҳал қилув қарорига асосан, "Тошкент сув таъминот" шўба корхонасининг даъво аризаси қисман қаноатлантирилиб, "Turon Style" ХКдан шўба корхона фойдасига 50 минг сўм пеня ва 7 минг 200

сўм почта харажати ҳамда 118 минг 400 сўм давлат божи республика бюджетига ундирилиши белгиланади.

Ижро варақаси 3 октябрь куни туман суд ижрочилари бўлими иш юритувига келиб тушади ва 23 октябрда суд ижроси К.Маҳкамов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) томонидан ижро иши юртишни кўзга тушириш тўғрисида қарор қабул қилинади. Чалкашликлар эса бундан олдинроқ бошланган экан. Ўрни қарздор "Turon Style" ХКнинг манзили аслида Олмazor тумани, Форобий 11-берк кўчаси 10-ўй бўлиб, ижро варақасида Олмazor тумани Қоракмиш мавзеси 2/1-ўй дея, хатоликка йўл қўйлади. Бироқ

суд ижроси К.Маҳкамов "Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида"ги Қонуннинг 84-моддаси 1-қисми 10-хат-бошисида белгиланган: ижро ҳаракатлари амалга оширилганда асос бўлган ижро ҳужжатидаги талабларда ноаниқлик бўлган тақдирда, ижро ҳужжати берган суд ёки бошқа органга уни ижро этиш тартибини тушунтириб беришни сўраб муурожаат этиш ҳуқуқидан фойдаланмайди. Натижада мазкур қарор "Turon Style" ХКнинг аслида жойлашмаган манзилига почта орқали юборилади.

2015 йил 2 ноябрда эса "Turon Style" ХК қардорлиқни тўлаш ҳақида белгиланган

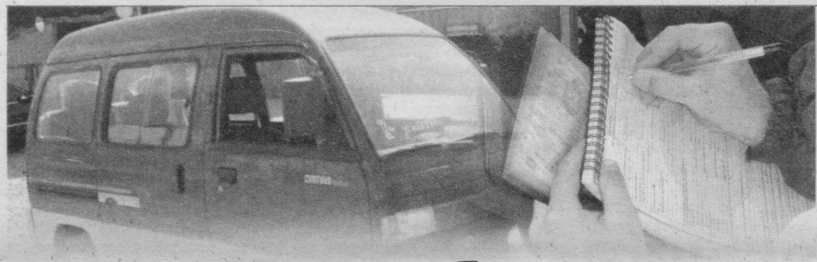
тартибда хабардор қилинмасдан (ижро иши юртишни кўзга тушириш тўғрисидаги қарор нотўғри манзилга юборилганлиги сабабли) суд ижроси ХКнинг банк ҳисоб рақамларига банд солиш тўғрисида ноқонуний қарор қабул қилади.

Банк ҳисоб рақамларига банд солинганлигидан хабар топган "Turon Style" ХК раҳбари 2015 йил 4 декабрда туман суд ижрочилари бўлимига келиб, К.Маҳкамовга ижро ҳужжатлари унга етиб келмаганлигини маълум қилади. Бироқ, К.Маҳкамов бу ҳолатга тегишли муносабат билдирилмасдан, корхона раҳбарлига нисбатан МЖТК 198'-моддасини нотўғри равишда қўллаб, энг кам ойлик иш ҳақининг 15 баравари, яъни 1 млн. 953 минг 600 сўм жарима қўллаш ҳақида ноқонуний қарор қабул қилади.

Олмazor туман прокуратураси томонидан суд ижроси К.Маҳкамовнинг "Turon Style" ХКдан 2 минг 368 сўм ижро йўғимини ундириш, банк ҳисоб рақамларига банд со-

Саидқарим МУХТОРОВ,
Олмazor туман прокурори

лиш ҳамда ХК раҳбарига нисбатан жарима қўллаш ҳақидаги қарорларини бекор қилиш ҳақида 3 та протест келтирилди. Шунингдек, суд ижроси К.Маҳкамов "Turon Style" ХКнинг банк ҳисоб рақамларига банд солиш ҳақида қарор қабул қилиб, Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексининг 241³-моддасида (Тадбиркорлик субъектларининг фаолиятини ва (ёки) уларнинг банклардаги ҳисоб варақлари бўйича операцияларни қонунга хилоф равишда тўхтатиб туриш) назарда тутилган маъмурий ҳуқуқбузарлиқни содир этганлигини инобатга олиб, унга нисбатан маъмурий жавобгарлик тўғрисида иш кўзга тутилди. Масъул шахсининг бундай эътиборсизлиги тадбиркорнинг фаолиятига тўсиқ бўлди. Лекин жамиятда қонун ҳар доим устувор бўлиб қолади.

Мансабни суиистеъмол қилиб

Қонун барчага баробар ва ҳеч ким қонунни суиистеъмол қилишга ҳақиқат эмас. Бироқ, барча ҳам билганларига амал қилавермас экан. Оқибатда муқаррар жазога тортилади. Айниқ, қонун устуворлигига хизмат қилиши лозим бўлган шахс уни суиистеъмол қилса, қонуний жазо олиш билан бирга, аҳолининг ҳам эътирозига сабаб бўлади.

Н.Холметов, У.Шокиров, Б.Носиров (исм-фамилиялар ўзгартирилган) туман Давлат солиқ идорасининг "Жисмоний шахсларни солиққа тортиш" бўлимида фаолият юртишган.

Навбатдаги рейд тадбири эди. Бозор яқинидаги машиналар тўхташ жойига "Дамас" автомашинаси келиб тўхтади ва ундан икки-учта йўловчи тушди. Бу тадбир ўтказётганларда шўба уйғотиб, машина ёнига боришди. ЙПХ ходими ҳайдовчидан ҳужжатларини сўради. Ҳайдовчи кўрсатди.

— Киракашлик қилиш учун рухсатнома-ғиз борми? — сўради ходим.

— Йўқ, мен киракаш эмасман.

Рейд тадбири ўтказётганлар бу билан қаноатланишмади. Тегишли ҳужжатлар расмийлаштирилиб, машина жарима майдонига олиб кетилди. Автомашинани эгаси Н.Аминов эътироз билдирди: "Мен киракаш эмасман, ҳақингиз йўқ".

Н.Аминовни киракашлиқда айблаш учун тегишли далиллар йўқ эди. Шунда ДСИ ходимлари айбобий найранг уйлаб топилди. ДСИга иш ўрганиш учун келган жамоатчи И.Отажоновдан гўёки Н.Аминов бошқарувидagi автомашинага минганлиги, унга кира ҳақки берганлиги ҳақида тушунтириш хати ёздириб олишди.

Кейин Н.Аминов истиқомат қиладиган маҳалла фуқаролар йиғини котибидан унинг киракашлик қилиши ҳақида маълумотнома ёзиб беришини сўрашди. Котиб рад қилгач, фуқаролар йиғини раисига учрашишган эди,

Музаффар ЗАРИПОВ,

Хоразм вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси

раис ҳам бундай маълумотномага имзо чекмаслигини билдирди. Аммо бу ДСИ ходимларига қор қилмади. Билганларидан қайтишмади.

Бу орада Н.Аминов жарима майдонига турган автомашинасини олиш учун анча овоз бўлди. ДСИ ходимлари эса ундан ноқонуний киракашлик қилиб, икки фуқародан 1500 сўмдан олганлиги ҳақида тушунтириш хати ёзиб беришни талаб қилишди, гоҳ тазийқ ўтказишди. ДСИ идорасига қатнайвериб чарчаган Н.Аминов идора раҳбариятига муурожаат қилди. Ниҳоят, иш судга оширилиб, у бир ойдан сўнг машинасини олишга муваффақ бўлди. Судда виждони қийналган И.Отажонов кўрсатмасини ўзгартирди, Н.Аминовнинг машинасига минмаганини айтди. Шундан сўнг ДСИ ходимлари И.Отажоновга тазийқ ўтказишни бошлашди. Кўнмагач, пул тақлиф қилишди. Бозорда савдо-сотик билан шуғулланувчи акасига нисбатан чора қўришларини айтиб, қўриқтишди. Охир-оқибат И.Отажонов ёлғон қўрсатма бериб, бир умр виждон азобида яшагандан кўра, ушбу кўрсатма учун жазо олишни маъқул, деб ҳисоблади.

Ҳақиқат эгилади, аммо синмайди. Н.Аминовга нисбатан қилинган ноҳақликлар ниҳоят барҳам топди.

Н.Холметов, У.Шокиров, Б.Носиров вазифаларидан озод қилиниб, суд ҳукми билан тегишли жазога тортилдилар.

Бундай воқеалар ҳуқуқ-тартиб органлари ходимлари орасида камдан кам содир этилса-да, ҳар биримизни ҳушёрликка чорлаши лозим. Мақсадимиз сохта обрў қозониш эмас, ақинча, қонун устуворлигини таъминлаб, давлат манфаатини ҳимоя қилиш, эл ишончига, ҳурматига сазовор бўлишдир.

Мамлакатимизда тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш борасида амалга оширилаётган кенг кўламли чора-тадбирлар натижасида улар жамият тараққиётининг мустаҳкам таянчига айланмоқда. Бу жараёнда соҳага оид қонунчилик тарғиботи алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Фаолият қўллаб-қувватланмоқда

Раҳматжон Жўраев,

СВОЖДЛҚК департаментининг Олмалик шаҳар бўлими бошлиғи

СВОЖДЛҚК департаментининг Олмалик шаҳар бўлими томонидан ҳам Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2015 йил 15 майдаги "Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлиқни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони мазмун-моҳиятини аҳолига тўлиқ етказиш мақсадида семинарлар ўтказилмоқда.

Бунда асосий эътибор тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган қонун нормаларини, Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 184-моддасида назарда тутилган жиноят (солиқ ва бошқа мажбурий тўловларни тўлашдан бош тортиш) биринчи марта содир этилганда, жиноят аниқлангандан кейин 30 кун ичида зарарни тўлиқ қоплаган, пеня ва бошқа турдаги молиявий санкцияларни тўлаган шахсга нисбатан жиноий иш қўзғатилмаслиги ва у жавобгарликдан озод қилиниши каби масалалар мазмунини тушунтиришга қаратилмоқда.

Ўтган йил мобайнида профилактика ва қонунчилик тарғиботи бўйича 43 та маҳалла фуқаролар йиғинларида, корхона ва муассасаларда тарғибот тадбирлари ўтказилиб, уларда 4 442 нафар фуқаро ва тадбиркор иштирок этди. Шунингдек, тадбиркорларнинг ҳуқуқи ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш билан боғлиқ тарғибот тадбирларини ўтказишда республика ва маҳаллий оммавий ахборот воситалари орқали чиқишларни ташкиллаштиришга ҳам эътибор кучайтирилди. Тарғибот тадбирларида нафақат уларга яратилаётган шарт-шароитлар, балки қонунбузарлик учун жавобгарлиқнинг муқаррарлиги ҳам мисоллар ёрдамида тушунтирилмоқда.

Таъкидаш жоизки, тадбиркорлар ҳуқуқларини ҳимоя қилиш билан бир қаторда, солиқ базасини кенгайтириш чораларини кўриш ҳам асосий вазифаларимиздан биридир. Ушбу йўналишда амалга оширилган ишлар натижасида 69 та тадбиркорлик субъектига ҳуқуқий ва амалий ёрдамлар кўрсатилиб, 107 та янги иш ўрни яратилди.

Айрим фуқаролар томонидан тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланишга оид тегишли қонун ҳужжатларининг мазмун-моҳиятини тушунмасдан, давлат рўйхатидан ўтмай туриб, қонунга хилоф равишда ишлаб чиқариш билан шуғулланиш ҳолатлари ҳам аниқланди. Олиб борилган тушунтириш ишлари натижасида улар белгиланган тартибда рўйхатдан ўтказилиб, тадбиркор сифатида иш бошлашди.

Юрт тараққиёти йўлида тер тўкаётган тадбиркор ва ишбилармонларимизга, кичик бизнес ва оилавий бизнес вакилларига кўмак бериш, уларнинг эркин фаолият юртиши йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш ишлаб чиқаришининг барқарор ўсишини таъминлашга, аҳоли фаровонлиги юксалишига хизмат қилади.

Барчамиз бирдек масъулмиз

Навий вилоят прокуратураси органлари томонидан вояга етмаганларни миллий ва умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялаш, уларнинг таълим, фан, маданият, санъат, соғлиқни сақлаш, ижтимоий ҳимоя, меҳнат ва бошқа соҳаларда кафолатланган ҳуқуқ ҳамда қонуний манфаатларини таъминлаш, улар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларни профилактика қилиш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда.

Ўтган 2015 йилда вояга етмаганларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган қонунлар ижроси юзасидан 184 та текшириш ва назорат тadbирлари ўтказилиб, натижасига кўра 774 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди, шундан ноқонуний ҳужжатларга 204 та протест келтирилиб, қонунбузилишлар содир этилишига имкон берган сабаб ва шарт-шароитларни бартараф этиш ҳақида ташкилотлар раҳбарлари номига 165 та тақдиминома киритилди. Мансабдор шахсларнинг 470 нафари интизомий, 113 нафари маъмурий жавобгарликка тортилди.

Вилоятда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлари ва мутасадди идоралар билан ҳамкорликда ички ишлар бўлимларининг профилактик ҳисобида турувчи ўқувчилар билан индивидуал ишлаш, ўқувчилар ўртасида ҳуқуқбузарлик

ва жиноятчиликнинг олдини олиш борасида олиб борилган ишлар ҳамда вояга етмаганлар тарбиясида "Оила-маҳалла-таълим муассасаси" ҳамкорлиги йўлга қўйилганлиги натижасида вояга етмаганлар томонидан жиноят содир этиш 2014 йилга нисбатан 18 тага, жиноят содир этишдаги иштироки 15 тага камайишига эришилди.

Ушбу даврда олиб борилган профилактик тadbирлар натижасида 344 нафар вояга етмаганлар, фарзанд тарбияси ва оилавий муҳити ижобий томонга ўзгарган 54 та нотинч оила профилактик ҳисобдан чиқарилди.

Бундан ташқари, вилоят прокуратураси органлари томонидан академик лицей ва касб-хунар коллежлари ўқувчиларининг ўқув машғулоти ҳамда ишлаб чиқариш амалиётига мунтазам қатнашишининг таъминлини устидан назорат кучайтирилиб, бу борада аниқланган қонун-

бузилиши ҳолатлари бўйича таълим муассасаларининг масъул ходимларига нисбатан тегишли чоралар кўрилди. Хусусан, ўрта-махсус, касб-хунар таълими муассасаларида ўқувчиларнинг таълимга тўлиқ иштирокини таъминлаш бўйича зиммасига юклатилган вазифаларни лозим даражада бажармаган жами 238 нафар мансабдор ва масъул ходимга нисбатан интизомий жавобгарлик тўғрисида ишлар кўзғатилди.

Шунингдек, вояга етмаган фарзандларига ўрта махсус, касб-хунар таълими олишига тўсқинлик қилган 375 нафар ота-оналарга нисбатан МЖТКнинг 47-моддаси те-

гишли бандлари билан маъмурий жазолар қўлланилди.

Бундан ташқари, таълимнинг мажбурийлиги, узвийлиги ва изчиллигини таъминлаш, оилада тиббий маданиятни шакллантириш, қизларни оилавий ҳаётга тайёрлаш, уларни эрта турмушга беришнинг олдини олиш, мажбурий таълим билан тўлиқ қамраб олиш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш борасида ҳокимликлар ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия, ИИБ, тиббиёт бирлашмаси, хотин-қизлар кўмитаси, ўқув муассасалари, маҳалла фуқаролар йиғинлари, "Қамолот" ЁИХ аъзолари иштирокида тушун-

Асқар СУВОНОВ,
Навий вилоят прокуратураси
катта ёрдамчиси

тириш ва тарғибот тadbирлари ўтказилиб, никоҳ ёши тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларига риоя қилмаган ота-оналарга нисбатан чоралар кўрилди.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан ҳокимликлар ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссиялар, ички ишлар бўлимларининг вояга етмаганлар ўртасида назоратсизлик ва ҳуқуқбузарликларнинг профилактикаси гуруҳлари, маҳалла фуқаролар йиғинлари ҳамда таълим муассасалари билан ҳамкорликда олиб борилган ишлар натижасида чет элга ишлаш мақсадида чиқиб кетган 69 нафар ўқувчи қайтарилди.

Вилоятда тарбияси оғир, ҳуқуқбузарлик содир этишга мойил бўлган ички ишлар бўлимларининг профилактик ҳисобида турган вояга етмаганларга таълим муассасалари, ўзини ўзи бошқариш идораларидан ва яшаш жойидаги маҳаллада яхши обрў-эътиборга эга бўлган фуқаролардан мураббийлар бириктирилиб, улар томонидан тарбиявий ишлар олиб борилмоқда.

Тadbиркор манфаати доимий ҳимояда

қалар Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида мамлакатимиз иқтисодиётининг жадал ўсаётганида кичик бизнес ва хусусий тadbиркорликнинг улкан ҳиссаси борлигини таъкидлади.

Давлатимиз раҳбарининг 2015 йил 15 майдаги "Хусусий мулк, кичик бизнес ва хусусий тadbиркорликни ишончли ҳимоя қилишни таъминлаш, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этиш чора-tadbirlari тўғрисида"ги Фармони, 2015 йил 20 августдаги "Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига хусусий мулкни, тadbиркорлик субъектларини ишончли ҳимоя қилишни янада кучайтиришга, уларни жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқларни бартараф этишга қаратилган ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида"ги Қонун соҳа ривожига янада кенг эркинлик яратди.

Бу борада суд органларининг масъулияти оширилгани тadbиркорлик субъектлари ҳуқуқлари ҳамда қонуний манфаатларини таъминлашга хизмат қилмоқда. 2015 йилда умумий юрисдикция судлари томонидан тadbиркорлик фаолиятига тўсқинлик қилиш, қонунга хилоф равишда араштириш билан боғлиқ ҳамда ҳўжалик юритувчи субъектларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини поймол қилиш каби ҳаракатлар учун жиноий ва маъмурий ишлар кўриб чиқилган. Натижада 3 нафар шахсга нисбатан жиноий ва 128 нафар шахсга нисбатан маъмурий жазо қўлланилган.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 188-моддасининг янги таҳририга мувофиқ, судлар томонидан 2015 йилда 12 та жиноий иш бўйича суд қарори бекор қилиниб, 22 нафар тadbиркорлик субъекти вакили жиноят жавобгарликдан озод этилган. Жиноят кодекси 189-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмлари декриминализация қилиниб, судлар томонидан 22 та жиноят иши суд қарорига асосан бекор қилиниб, 33 нафар шахс жиноий жавобгарликдан озод этилган.

Бу борадаги суд амалиёти самарадорлиги ошишида, ушбу йўналишдаги муносабатларнинг тўғри ҳал қилинишини таъминлашда Олий суд ва Олий ҳўжалик суди Пленумларининг "Ишларнинг тааллуқлилиги билан боғлиқ процессуал қонун ҳужжатлари нормаларини судлар томонидан қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида"ги қўшма қарори муҳим ўрин тутмоқда.

Тadbирдор тизимда тadbиркорлар манфаатини таъминлаш билан боғлиқ амалга оширилётган ишлар билан бир қаторда соҳага оид қонунлар тарғиботи доимо эътиборда экани таъкидланди. Бу йўналишдаги ишлар кўламини кенгайтириш, тadbиркорлар ва аҳолининг ҳуқуқий маданиятини янада юксалтиришда замонавий имкониятлардан умумий фойдаланиш, суд ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларнинг маҳаллий давлат ҳокимияти ва фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари билан ҳамкорлигини янада кучайтириш зарурлиги қайд этилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасида давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлигини таъминлашда оммавий ахборот воситаларининг ролига бағишланган семинар бўлиб ўтди.

«Очиқлик индекси» эълон қилиб борилади

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари кўмитаси томонидан ташкил этилган тadbирда парламент аъзолари, вазирлик ва идораларнинг ахборот хизматлари вакиллари, олимлар, журналистлар иштирок этди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасининг Ахборот ва коммуникация технологиялари масалалари кўмитаси раиси И.Абдуллаев, Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси раиси И.Халимбеков ва бошқалар Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида мамлакатимизда оммавий ахборот воситаларининг ўрни юксалиб бораётганини таъкидлади.

Бугунги кунда юртимизда бир минг тўрт юздан кўпроқ оммавий ахборот воситалари фаолият юритмоқда. Уларнинг олти миш физига яқини нодавлат оммавий ахборот воситаларидир. Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг ахборот манбалари ҳам йилдан-йилга тақомиллашмоқда.

2014 йил 5 майда қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг "Давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятининг очиқлиги тўғрисида"ги Қонуни бу борадаги ишларда муҳим ҳуқуқий асос бўлаётди.

Семинар иштирокчилари давлат ҳокимияти ва бошқаруви органлари фаолиятини очиқлиги бўйича мониторинг олиб бориш ва унинг баҳолаш усуллари билан таништирилди.

— Қонунчилигимизга мувофиқ, жорий йилдан бошлаб давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг очиқлик бўйича вазифаларни амалга ошириш даражасини баҳоловчи "очиқлик индекси" эълон қилиб борилади, — дейди Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси депутати Ра-сул Кушербоев. — Бу жараёнда рейтинг баҳолашни ташкил этишда давлат органларининг оммавий ахборот воситалари, фуқаролик институтлари билан ҳамкорлиги алоҳида мезон этиб белгиланди.

Семинарда давлат ҳокимияти ва бошқаруви органларининг очиқлигини таъминлашда ахборот хизматларининг роли, мамлакатимизда амалга оширилётган сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ислохотлардан аҳолининг хабардорлигини оширишда матбуот хизматлари ва журналистларнинг ўрнига доир маърузалар тингланди.

Мамлакатимизда тadbиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлаш борасида амалга оширилаётган кенг қўламли чора-tadbirlar натижасида улар жамият тараққиётининг мустаҳкам таянчига айланмоқда. Бу жараёнда соҳага оид қонунчилик тарғиботи алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Ўзбекистон Миллий матбуот марказида "Тadbиркорлар ҳуқуқлари суд ҳимоясида" мавзусида матбуот анжумани ўтказилди. Ўзбекистон Республикаси Олий суди томонидан ташкил этилган тadbирда суд ходимлари, давлат ва жамоат ташкилотлари вакиллари иштирок этди.

Олий суд ҳузуридаги Суд қонунчилигини демократлаштириш ва либераллаштириш ҳамда суд тизими мустақиллигини таъминлаш бўйича тадқиқот маркази директори Н.Жўраев ва бош-

Юртбошимизнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 23 йиллиги муносабати билан ўтказилган йиғилишда "Асосий вазирамиз — жамиятимизни ислоҳ этиш ва демократлаштириш, мамлакатимизни модернизиация қилиш жараёнини янги босқичга кўтаришдан иборат" мавзусида ҳамда мамлакатимизни 2015 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш яқунлари ва 2016 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурининг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган маърузаларида жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари, уларнинг тадбиркорлик фаолиятини олиб боришлари учун яратилаётган имкониятлар хусусида фикр-мулоҳазалар билдириб ўтилди.

Мурожаатлар эътиборсиз қолмайди

Равшан НАМАЗОВ,

Бош прокуратуранинг ОЎК тингловчиси

Денов туман прокуратураси томонидан Ўзбекистон Республикаси "Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида"ги Қонунининг ижроси юзасидан бир қатор ишлар амалга ошириб келинмоқда. Хусусан, туман прокуратурасига 2015 йилда қилинган 940 та мурожаатнинг 410 таси бевосита прокуратурада ҳал этилган.

Жумладан, туман прокуратураси томонидан "Зокир Фулмонов" фермер хўжалиги раиси А.Исмоиловнинг собиқ "Абдукарим" фермер хўжалиги бошлиғи С.Саломов ва бошқалар томонидан қонунбузилиши ҳамда фибрибарлик ҳолатларига йўл қўйилганлиги ҳақидаги аризаси текширилганда, фуқаро С.Саломов ҳақиқатан ҳам "Абдукарим" фермер хўжалиги раҳбари лавозимида ишлаган даврда иш бошқарувчи Э.Пирматов билан тил бириктириб, тумандаги "Сурнайтепа" маҳалласида яшовчи бир неча фуқарога хўжалик ҳисобида бўлган ер майдонларини уй-жой куриш учун ажратиб беришни ваъда қилиб, хужжатларни расмийлаштириб бериш эвазига 700 АҚШ доллари ва 28 млн. 950 минг сўм пулни қўлга киритганлиги маълум бўлди.

Ушбу ҳолат юзасидан жиноят иши қўзғатилиб, суд томонидан айбдорларга тегишли жаза тайинланди.

Бундан ташқари, тадбиркорлик субъектлари ҳуқуқларини ҳимоя қилиш борасида ҳам салмоқли ишлар амалга оширилди. Хусусан, "Хидоятullo Али" МЧЖ раҳбари Р.Алиев 2015 йил 5 июнда туман прокуратурасига мурожаат қилиб, тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш мақсадида Миллий банкнинг Денов туман филиалидан кредит ололмаётганлигини билдирган. Туман прокуратурасининг аралашуви билан тадбиркорга 800 млн. сўм миқдоридан кредит ажратиб берилиши таъминланди. Шунингдек, кичик бизнес ва тадбиркорликни ривожлантириш ҳамда коллеж битирувчиларининг бандлигини таъминлаш мақсадида 55 нафар касб-хўнара коллежи битирувчиларига имтиёзли кредитлар берилишида амалий ёрдам кўрсатилди.

Туман прокуратураси томонидан 2015 йилда фуқароларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш натижаси бўйича гайриқонуний хужжатларни бекор қилиш юзасидан 5 та протест келтирилган. 19 нафар шахсга нисбатан маъмурий, 4 нафарига нисбатан интизомий ишлар қўзғатилган.

Дехқон-фермер хўжаликларини ривожлантириш, қўллаб-қувватлаш ҳамда уларнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш доимий эътиборда. Ушбу жараёнда етказилган зарарларни ундириш, бузилган ҳуқуқларни тиклашга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Жумладан, тумандаги "Нурбек Мирзо Нурмухаммад" фермер хўжалиги бошлиғи Б.Шеровнинг "Омухта ем" масъулияти чекланган жамияти томонидан шартнома шартлари бажарилмаётганлиги тўғрисидаги шикоятни ўрганилиб, туман прокуратурасининг аралашуви билан фермер хўжалигига МЧЖ томонидан 13090 кг. пахта шроти ва 9120 кг. шелуха етказиб берилди.

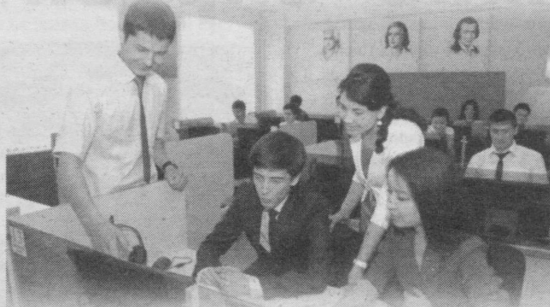
Тумандаги А.Темур СИУ ҳудудида жойлашган "Маъруф" фермер хўжалиги раҳбари М.Каримов эса "Хайрабод пахта" акциядорлик жамияти томонидан хўжалигининг ҳисоб рақамидан асоссиз равишда 3 млн. 200 минг сўм маблағ жамият ҳисоб рақамига ўтказиб олинганлигини маълум қилиб, мурожаат қилган.

Текширишда мурожаатдаги ҳолатлар ўз исботини топди ва "Хайрабод пахта" акциядорлик жамияти томонидан "Маъруф" фермер хўжалиги ҳисоб рақамига ихтиёрий равишда 3 млн. 200 минг сўм тўлаб берилди.

Бундан ташқари, Денов шаҳрида яшовчи фуқаро Р.Самановнинг "Денов вино-ароқ" акциядорлик жамияти томонидан иш ҳақи берилмаганлиги тўғрисида ёзган аризаси ўрганиб чиқилди ва унга 1 млн. 860 минг сўм миқдоридаги иш ҳақи ундириб берилди.

Шунингдек, тадбиркорлар билан доимий мулоқотда бўлиш, уларнинг фаолиятига ҳар қандай қўриқинидаги ноқонуний тўсиқлар ва ортиқча бюрократик талаблар қўйилмаслигини таъминлаш, ҳуқуқларини бузилиши билан боғлиқ ҳолатларни аниқлаш ва тиклаш мақсадида ташкил этилган ишонч телефонлари имкониятларидан ҳам тўлиқ фойдаланилмоқда.

Келажак эгалари

Бахромжон КАНААТОВ,
Балиқчи туман прокурори

нафар битирувчига жами 242 миллион сўм имтиёзли кредитлар берилиши таъминланиб, улар томонидан 42 та янги иш ўрни яратилди.

Аслида туманда жиноятлар содир этилишининг ўзи афсусланарли ҳолдир. Мабодо бу жиноятлар вояга етмаганлар томонидан содир этилса-чи?! Бу албатта, ҳудудда вояга етмаганлар ўртасида ҳуқуқбузарлик ва жиноятчиликка қарши профилактик чора-тадбирлар кўнглидагидек олиб борилмаганидан далolat беради.

Тўғри, туманда 2015 йил давомида вояга етмаганлар томонидан содир этилган жиноятлар камайган, яъни 6 тани ташкил этмоқда. Бироқ бу кўнглига асло таскин бермайди.

Таъкидлаш жоизки, тумандаги ижтимоий таъминот ва меҳнат органларининг ижтимоий кўмакка муҳтож вояга етмаганларга тегишли шароит яратиш, ўқимай ва ишламай юрганларини аниқлаш ва уларнинг бандлигини таъминлаш борасидаги ишлар қўла-қўли кенгайтириш, вояга етмаганлар ўртасида содир этиладиган ҳар қандай кўнглисизликнинг олдини олиш борасида аниқ чора-тадбирлар асосида олиб борилаётган ишлар янада такомиллаштирилди. Зеро, мазкур йўналишдаги кўнглисизлик билан қилинган ҳар бир қадам юртимиз келажак учун қўйилаётган пойдевордир.

Мустақиллик йилларида мамлакатимиздаги таълим-тарбия жараёнининг мустақам ҳуқуқий асослари яратилди. Дастлаб Ўзбекистон Республикаси Конституциясига бу бўйича тегишли нормалар киритилди, кейинчалик 1997 йилда Ўзбекистон Республикасининг Кадрлар тайёрлаш миллий дастури, "Таълим тўғрисида"ги Қонуни ҳамда Жамиятда ҳуқуқий маданиятни юксалтириш миллий дастури қабул қилинди.

Мазкур қонун ҳужжатларининг мақсади мустақилликни мустақамлаш, мамлакатимизни ривожланган давлатлар қаторига қўшиш, юксак маънавиятли инсонларни тарбиялаш ҳамда ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамияти қуришдек стратегик вазибаларга қаратилгани боис, изчиллик билан ҳаётга татбиқ этилмоқда, бу ўз самарасини бермоқда.

Хусусан, Балиқчи туман прокуратураси томонидан вояга етмаганларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, соҳага оид қонунийлик ижросини таъминлаш борасида муайян ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, 2015 йилда туманда 13 нафар ота-она қаровисиз қолган вояга етмаганлар аниқланиб, уларнинг 1 нафари вилоят гўдақлар уйига ва 1 нафари "Болалар ша-

ҳарчаси"га жойлаштирилди.

3 нафарига васий ҳамда 3 нафарига ҳомий тайинланди, 5 нафарининг фарзандликка берилиши таъминланди.

2014-2015 ўқув йилида тумандаги 56 та умумтаълим мактабини 9-синфини 2651 нафар ўқувчи тамомлаган бўлиб, уларнинг 2290 нафари тумандаги 8 та касб-хўнара коллежига, 226 нафари вилоятдаги, 121 нафари бошқа вилоятлардаги академик лицей ва касб-хўнара коллежларига жалб этилди.

Мазкур ўқув йилида тумандаги 8 та касб-хўнара коллежини 2970 нафар ўқувчи битирди. Уларнинг 2771 нафари (93,3 фоизи) билан меҳнат шартномалари тўзилиб, 46 нафари олий ўқув юртига ўқишга кирди.

Тадбиркорлик билан шуғулланиш истагини билдирган 36

Фермер хўжаликларига ҳуқуқий ёрдам кўрсатилмоқда

Бугун мамлакатимизда қишлоқ хўжалигида амалга оширилаётган ислохотлар қўзланган самарани бермоқда десак, янглишмаймиз. Мулкка эгаллик ҳиссининг ортини, етиштирилаётган маҳсулотларини тасарруф этиш билан бирга мажбуриятларига ҳам тўла-тўқис амал қилаётган асл дехқон-фермерлар юқори натижаларга эришиш, имкон қадар кўпроқ даромад олишга интилишмоқда.

Конунчиликка оғишмай амал қилиб иш қўраётган фермер хўжаликлари мўлк қўл ҳосил этиштириб, пахта ва галла етказиб бериш бўйича шартномавий мажбуриятларини тўқис адо этишяпти. Улар аҳолининг мева, картошка, полиз ва сабзавотга бўлган эҳтиёжини қондириш билан бирга хорижга ҳам экспорт ҳажмини ошириб боришмоқда.

Давлатимиз раҳбарининг "Қишлоқ хўжалигида ислохотларни амалга оширишга қаратилган қонунлар ижросини таъминлашга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Фармони ҳамда Ҳукумат қарорларининг тўлиқ ижро этилишини таъминлаш мақсадида вилоят прокуратураси органлари томонидан бу борада муайян ишлар амалга оширилмоқда.

Бунда асосий эътибор пахта ва галла экладиган майдонлар мониторингини ўтказиб бориш, турли суистеъмолчиликларнинг олдини олиш, гидротехника, мелиорация иншоотлари ҳамда шартнома интизомига риоя қилиш, дехқон ва фермер хўжалиklarининг

Ғайратжон ФОЗИЛОВ,
Фарғона вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

ҳуқуқларини ҳимоя қилиш масалаларига қаратилмоқда.

Шу билан бирга, соҳада қонунбузилишларни бартараф этиш ва олдини олиш чора-тадбирлари қўрилмоқда. Жумладан, ўтган йилда қишлоқ хўжалигига оид қонунлар ижроси бўйича ўтказилган текширишларнинг натижаларига кўра 7545 та прокурор назорати ҳужжатлари қўлланилди.

Шунингдек, ҳокимлар томонидан фермер хўжаликлари манфаатларига зид равишда қабул қилинган 17 та қарорга протест келтирилиб, бекор қилинди. Аниқланган қонунбузилиш ҳолатларини бартараф этиш учун тегишли идораларга 64 та тақдимнома киритилди. Бунга йўл қўйган маъсул шахслар интизомий ва маъмурий жавобгарликка тортилди. 2 млрд. 481 млн. сўмни ундириш хусусида хўжалик судига 450 та давво аризаси киритилди. 320 нафар шахснинг ҳуқуқи тикланди.

Бундан ташқари, фермер хўжаликларига 589 млн. сўм кредит, 701 млн. сўм иш ҳақи, 241 млн. сўм нақд пул олдирди амалий ёрдам кўрсатилди. Уларга 4,3 млрд. сўм дебитор қарзларни ундириш, 824 гектар ер, 348 тонна минерал ўғит, 57,5 тонна нефт маҳсулотлари, 40 тонна омухта ем, 33 донга қишлоқ хўжалиги техникалари, 23 млн. сўмлик эҳтиёт қисмларнинг қонуний асосда ажратиб берилиши таъминланди. 10 та янги фермер хўжалиklarининг давлат рўйхатидан ўтишига ҳуқуқий ёрдам берилди.

Кечиримлилик — олий фазилат

Маълумки, кечиримлилик, бағрикенглик миллатимизга хос эзгу фазилатлардан саналади. Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдирномасига мувофиқ, инсонпарварлик тамойилига амал қилиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йиғирма уч йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида»ги Қарори қабул қилинди.

Бу жараёнга мутасадди идоралар билан бир қаторда, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари, жамоат ташкилотлари вакиллари ҳам кенг жалб этилди.

Мазкур ҳуқуқий ҳужжат ижроси маҳкумларни нафақат озодликка чиқариш ва оиласи бағрига қайтариш, балки уларнинг соғлиғи, турмуш шaroитларини яхшилаш ҳамда ишга жойлаштириш масалаларига алоҳида эътибор қаратилиши, ҳалол яшашга, тўғри ҳаёт йўлини танлаши учун имкониятлар яратди.

Мазкур Қарор ижросини таъминлаш бўйича Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2015 йил 15 декабрдаги 480-сонли буйруғига асосан Бухоро вилоят ҳокимлиги Соғлиқни сақлаш бошқармасининг 2015 йил 25 декабрдаги 408-сонли буйруғи ишлаб чиқилди. Айни вақтда барча туман ва шаҳар тиббиёт бирлашмалари, вилоят сил касаллиги диспансери ҳамда вилоят ОИТСга қарши кураш маркази ушбу чора-тадбирлар асосида иш олиб бормоқда.

Мазкур буйруққа мувофиқ жазони ўташ муассасаларидан

озод этилган шахсларга тиббий хизматни тўлиқ ва сифатли ташкиллаштириш мақсадида ҳудудий ички ишлар идоралари ва маҳаллий ҳокимликлар "Ижтимоий кўникма" марказлари томонидан тақдим этилган амнистия акти билан жазони ўташ муассасаларидан озод этилган шахслар рўйхатлари тузилиб, барча туман ва шаҳар тиббиёт бирлашмаларига тарқатилди. Жазодан озод қилинган шахсларни чуқурлаштирилган тиббий кўрикдан ўтказиш ҳудудий тиббиёт бирлашмаларига қарашли кўп тармоқли марказий поликлиникаларда ташкил қилинди.

Бу сафарги амнистия қарори асосида Бухоро вилоятда жазони ижро этиш муассасаларидан 94 нафар шахс жазодан озод этилди. Тиббий кўриклар натижасида 13 нафар шахсда турли касалликлар аниқланиб, уларнинг 3 нафари стационар тартибда, 10 нафари амбулатор тартибда даволаниб, соғломлаштирилди.

Ақсарият жиноятларнинг келиб чиқишига, асосан беқорчилик, ишсизлик сабаб бўлиши фактлардан аён. Муқим иш ўрнига эга бўлган киши оиласининг моддий таъ-

минотига маълум маънода нафи тегаётганидан, фарзандлари ёки ота-онаси эҳтиёжлари учун маблағ топаётганидан хурсанд бўлади. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигининг амнистия тўғрисидаги қарор ижроси бўйича жазодан озод қилинган шахсларни ишга жойлаштириш ва ижтимоий муҳофаза қилиш чораларини кўриш тўғрисида қабул қилинган буйруғи ана шу хайрли ишга хизмат қилмоқда.

Шу нуктаи назардан вилоятда жазони ижро этиш муассасаларидан қайтиб келган шахсларни ишга жойлаштириш мақсадида туман (шаҳар) ҳокимларининг қарорларига асосан жами 268 та иш ўрни қоталанган.

Жазони ижро этиш муассасаларидан қайтиб келган шахсларнинг 77 нафари туманлар-

нинг бандликка кўмаклашиш марказлари орқали ишга жойлаштирилди. 4 нафарига эса квота орқали ишга жойлаштириш учун йўлланма берилди. 2 нафари касб-хунар коллежига ўқишга тикланган бўлса, яна 4 нафари билан ўзига мақбул ишга жойлаштириш бўйича тадбирлар амалга оширилмоқда.

Туман-шаҳарлардаги ижтимоий кўникма марказлари томонидан жазони ижро этиш муассасаларидан қайтиб келган шахсларнинг 91 нафарига 65 миллион 965 минг сўм миқдорда моддий ёрдам пуллари берилиши таъминланди.

Жазодан озод бўлиб келган 61 нафар шахснинг биометрик паспорт олиш учун тегишли ҳужжатлари расмийлаштирилиб, ўрнатилган тартибда паспорт базасига киритилди.

Амнистия акти — мамлакатимизда рўёбга чиқарилаётган

Баҳромжон ИРМАТОВ,
Бухоро вилоят прокурорининг ўринбосари

инсонпарварлик ва бағрикенглик, миллий қадриятларга ҳурмат сиёсатининг амалдаги яна бир ифодасидир. Зотан, билиб-билмасдан жиноят йўлига кириб қолганларни кечириб, уларга нисбатан инсонпарварлик актини қўллаш бундай шахсларнинг ҳар қандай қилмиш учун жазонинг муқаррарлигини англаб етишида жуда муҳим ўрин тутди.

Буларнинг барчаси мамлакатимизнинг қонунчилик ҳамда суд ҳокимияти тизимида фуқароларнинг конституциявий ҳуқуқ ва манфаатларини ишончли химоя қилишга қаратилган изчил демократик ислохотлар олиб борилаётганининг ёрқин ифодасидир.

Ушбу йўналишда прокуратура органлари ташаббуси билан маҳалла фуқаролар йиғинлари, туман ва шаҳар ҳокимликлари, корхона ва ташкилотлар билан ҳамкорликда ўтказилган 221 та учрашув, 193 та маъруза, 28 та оммавий ахборот воситалари орқали чиқишлар масалани моҳиятида ҳам инсонпарварлик тамойилларига асосланган қонунариямизга нисбатан ҳурмат, ишонч ҳиссини шакллантириш, қонунийликни муштаҳкамлаш, мажбурият ҳиссини англаш тушунчалари мужассамлигини эътироф этиш жоиз.

Муҳтарам Президентимиз ташаббуси билан мамлакатимизда ўтказилаётган ҳуқуқий ислохотлар жараёнида жинорий жазо тизimini эркинлаштириш халқимизга хос бағрикенглик ва кечиримлилик тамойилларини ифода этмоқда.

Қарор ижроси амалда

Умир ТҶУТАМИШОВ,
Самарқанд вилоят прокуратураси бўлими бошлиғи

Юртбошимизнинг тақдирномаси асосида 2015 йилнинг 3 декабрда қабул қилинган амнистия акти ҳаётда бир бор адашган инсонни тўғри йўлга, оиласи бағрига қайтишига хизмат қилиши бос, бағоят катта аҳамият касб этади. Унинг мақсад ва моҳиятини кенг жамоатчиликка етказиш барчани қонунларга ҳурмат ва ватанпарварлик руҳида тарбиялашга хизмат қилади.

Мазкур жараёни тўлақонли амалга ошириш юзасидан Самарқанд вилоят прокуратураси, ички ишлар бошқармаси ходимлари таркибида тезкор гуруҳ тузилиб, уларнинг иштирокида амнистия актининг қўлланилиши яқинга етказилди.

Вилоят прокуратураси органлари томонидан ҳудудда жазо ўтаётган 1700 нафар маҳкумга нисбатан судларга амнистия қарорини қўллаш тўғрисида илтимосномалар киритилиб, бугунгача уларнинг 1649 таси қаноатлантирилди, 1314 нафар маҳкум жазодан озод қилинди.

Жазони ижро этиш муассасаларидан қайтганларга 145 млн. 603 минг сўм миқдорда моддий ёрдам маблағлари тўланиб, уларнинг тиббий кўриқдан ўтказилиши, касаллиги аниқланганларнинг эса шифохонада даволаниши, ишга жойлаштирилиши таъминланмоқда.

Инсонпарварлик ва бағрикенглик намунаси

Инсон ҳуқуқлари олий қадрият, дея эътироф этилган юртимизда суд-ҳуқуқ ислохотлари жараёнида кечиримлилик, бағрикенглик, инсонпарварлик каби фазилатлар қонунчилигимизда ҳам ўз ифодасини топиб келмоқда. 2015 йилнинг 3 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати томонидан қабул қилинган "Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг йиғирма уч йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида"ги Қарор ҳам мазмун-моҳиятига кўра олажаноблик, инсонпарварлик ва бағрикенглик тамойилларига асосланган. Ушбу қарор ва унинг ижроси тимсолида инсон, унинг ҳаёти ва эркинлиги, шаъни ва бошқа дахлсиз ҳуқуқлари юртимизда олий қадрият эканига яна бир бор амалда исботини топмоқда.

Улугбек АНВАРОВ,
Чилонзор туман прокурори

Амнистия актини қўллаш асосида хато қилган ва шу ҳолатларни тушуниб етиб, ўз қилмишидан пушаймон бўлганларга нисбатан ҳаётларини тўғри йўлга солиш учун имкон яратилади. Бунда амнистияга биноан жазодан озод этилган шахсларнинг ижтимоий кўникмаси ва ҳимоясига оид комплекс чора-тадбирлар муҳим ўрин тутди.

Мазкур амнистия актининг аввалги йиллардагидан фарқи томонлари нималарда кўринади? Ушбу амнистия актидаги ўзгаришлардан бири Жиноят кодексининг 167 ва 168-моддасида кўрсатилган жиноятни яъни, ўзлаштириш ёки растрата қилиш йўли билан талон-торож қилиш, фибригарлик жиноятини содир этган ва етказилган моддий зарарни тўлиқ қопламаган шахсларга амнистия акти қўлланилмайди деган бўлди. Бу ўз навбатида, ўзлаштириш жинояти оқибатида моддий зарар кўрган корхона, муассаса ва ташкилотларга етказилган моддий зарарнинг дастлабки тергов ва суд жараёнида ундирилишининг таъминлинига хизмат қилади.

Жорий йилнинг 5 февралга қадар Чилонзор туман суди томонидан 98 та иш юзасидан 135 нафар шахсга нис-

батан амнистия акти қўлланилган бўлиб, улардан 29 нафарини аёллар, 13 нафарини воёга етмаганлар, 4 нафарини 60 ёшдан ошган эркеклар, 1 нафарини чет эл фуқаролари ташкил қилади.

Суднинг амнистия актини қўллаш билан боғлиқ қарорларининг қонунийлиги ўрганиб борилиб, ноқонуний қарорларга нисбатан ўз вақтида протест келтириш чоралари кўриб боришмоқда.

Бундан ташқари, инсонпарварлик ва бағрикенглик тамойилнинг яна бир ифодаси сифатида алоҳида қайд этиш жоизки, мазкур ҳуқуқий ҳужжат ижроси доирасида давлатимиз томонидан маҳкумларни нафақат озодликка чиқариш ва оиласи бағрига қайтариш, балки уларнинг соғлиғи, турмуш шароитларини яхшилаш ҳамда ишга жойлаштириш каби чора-тадбирлар ҳам изчил амалга оширилмоқда.

Жазодан озод қилинган шахсларнинг ижтимоий мослашуви ва ҳимоясига оид чораларни рўёбга чиқариш, уларнинг тўлиқ ҳисобга олиниши ва ишга жойлаштирилиши таъминлаш, ёлғиз, ёрдамга муҳтож шахсларни ногиронлар ва қариялар уйларига жой-

лаштириш, воёга етмаганларни она-оналарнинг, васийлик ва ҳомийлик органларининг назоратига топшириш, зарур ҳолларда уларни тегишли таълим муассасаларига юборишга қаратилган ҳамда уларнинг ижтимоий ҳимояси билан боғлиқ бошқа чора-тадбирларнинг амалга оширилиши юзасидан прокуратура органлари томонидан назорат олиб боришмоқда. Жумладан, ушбу амнистия актига асосан жазодан озод этилган Чилонзор тумани ҳудудда доимий истикомат қилувчи 24 нафар шахс ИИБ томонидан профилактик ҳисобга олинган ва уларнинг барчасига моддий ёрдам кўрсатилган. Жазодан озод этилганларнинг 1 нафари меҳнатга лаёқатсиз бўлиб, 23 нафари иш билан таъминланган.

Шунингдек, амнистия актига асосан жазо ва жавобгарликдан озод қилинган ҳолда тамомланган жиноят ишлари, шу жумладан, жиноят иши кўзга-тишни рад этиш ҳақидаги материаллар юзасидан жабрланувчиларга етказилган зарар миқдорини фуқаролар судлари орқали ундириш чоралари кўришмоқда.

Шубҳасиз, амнистия акти тўғрисидаги қарор мазмун-моҳиятини кенг жамоатчилик орасида тарғиб қилиш жамоатчилик назоратининг шаклланишида ҳам муҳим аҳамиятга эга. Шу маънода Чилонзор туман прокуратураси томонидан мазкур ҳужжат ва унинг инсонпарварлик тамойилларини тарғиб қилиш борасида бир қатор тадбирлар амалга ошириб келинмоқда.

Ходимлар малакасини ошириш

ўзлуксиз таълимнинг муҳим бир йўналиши

Юртимизда қонун устуворлигини таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини, жамият ва давлатнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатларини, мамлакатнинг конституциявий тузули ҳимоя қилинишни таъминлаш мақсадида истиқлол йилларида прокуратура органларида қатор ислохотлар ўтказилди. Ўзбекистонда прокуратура алоҳида конституциявий орган сифатида эътироф этилди. Президентимиз таъбири билан айтганда, "Прокуратура қонунни, унинг талабларини қатъий ҳимоя қилувчи идора ҳисобланади. У ҳуқуқий ислохотларни ўтказишда, ҳуқуқий давлат, демократик жамият қуриш ишида ҳал қилувчи ўрин тутди".

2015 йилда прокуратура органлари ходимларининг назарий билимлари ва амалий кўникмаларини ошириш, ишчанлик, касбий ҳамда ахлоқий фазилатларини такомиллаштириш, тингловчиларни Вантанга ва хизмат бурчи садақат руҳида тарбиялаш, прокурор-тергов ва суд амалиёти таҳлил қилиб, ўқув қўланмалари ишлаб чиқиш борасида Бош прокуратуранинг Олий ўқув курслари томонидан бир қатор ишлар амалга оширилди. Хусусан, ўтган йилда 13 мартаба малака ошириш ва 1 мартаба раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш курслари ўтказилди. Унда 427 нафар тингловчи тахсил олди.

Раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш курсида 22 нафар, малака ошириш курсида 362 нафар, қисқартирилган ўқув машғулотида 43 нафар (ҳокимликлар ҳузуридаги вояга етмаганлар ишлари бўйича комиссия ҳамда одам савдосига қарши курашиш бўйича ҳудудий идоралараро комиссиялари масъул котиблари) тингловчилар иштирок этишди.

Мамлакатимизда амалга оширилаётган барча соҳалардаги ислохотлар, бу борада қабул қилинган янги қонунлар, давлат дастурлари, прокуратура органлари фаолиятининг асосий йўналишларини ҳисобга олган ҳолда янада такомиллаштирилиб, 22 та модулдан иборат "Раҳбар кадрларни қайта тайёрлаш курсларининг Намунавий ўқув режаси" янгидан ишлаб чиқилиб, Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори томонидан Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги билан келишилган ҳолда 2015 йил 30 ноябрда тасдиқланди.

Тингловчиларнинг ўқув машғулотидаги ўзлаштириш даражасини аниқлаш

мақсадида жорий назоратнинг "балли рейтинг" қайдномаси татбиқ этилди. Тингловчининг ҳар бир модул бўйича рейтинг баллари электрон шаклда қайд этиб борилади ва мунтазам равишда тингловчилар эътиборига етказилади. Дарсларни ўзлаштириш даражасини назорат қилишнинг бундай тизими тингловчиларни дарс машғулотида фаол қатнашишга ундайди.

Олий ўқув курслари профессор-ўқитувчилари томонидан фуқароларнинг ҳуқуқий онги ва маданиятини ошириш борасида 145 та ҳуқуқий тарғибот тадбирлари амалга оширилди. Жумладан, 116 та оммавий ахборот воситалари орқали чиқишлар қилинди.

Олий ўқув курслари ташкилотчилигида ҳамкор идоралар ва ўқув муассасалари билан биргаликда қатор илмий-амалий конференциялар, семинар ва давра сўхбатлари ўтказилди. Жумладан, Олий ўқув курслари томонидан 2015 йилнинг 21 февралда "Тадбиркорликни қўллаб-қувватлашга оид қонунчилик ижросини таъминлаш масалалари" мавзусида республиканинг барча вилоятлари билан боғланган ҳолда видеоконференция ўтказилди.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридаги тадбиркорлар, Савдо-саноат палатаси, банк, солиқ, божхона, адлия бошқармалари, хўжалик суди ҳамда прокуратура органлари ходимларидан иборат 500 нафардан ортиқ иштирокчи қатнашиб, улар бевосита масофали тарзда мавзу доирасида фикр алмашиш имкониятига эга бўлдилар.

Бундан ташқари, ўтган йили "Ешларни ахборот хуружларида ҳимоя қилиш масалалари", "Фуқароларнинг ҳуқуқий фаоллигини оширишда ҳуқуқий муҳофазат

қилувчи органларнинг фуқаролик жамияти институтлари билан ҳамкорлиги", "Жинорий иш юритувида фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлашда "Хабес корпус" институтининг роли", "Суд-ҳуқуқ тизимини демократлаштириш шариотида фуқаролик процессуал қонунчиликни такомиллаштириш: назария ва амалиёт", "Суд-ҳуқуқ ислохотлари жараёнида жиноят-процессуал қонунчилигини такомиллаштириш масалалари" ҳамда "Тадбиркорлар ҳуқуқларининг қонуний қўллаб-қувватлаш масалалари" мавзуларида илмий-амалий конференциялар, семинар ва давра сўхбатлари ўтказилди.

Мазкур анжуманлар аудиториясини 2 200 нафардан ортиқ иштирокчи ташкил этди. Бошқа ўқув муассасалари, идоралар ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар томонидан ташкил этилган 60 дан зиёд конференцияда Олий ўқув курслари ўқитувчилари ҳам қатнашиб, уларнинг 29 тасида маърузалар билан фаол иштирок этишди.

Олий ўқув курслари томонидан ўтган йили халқаро ҳамкорлар билан биргаликда бир қатор малака ошириш, ўқиш тадбирлари ташкил этилди. Хусусан, 10-11 февраль кунлари Тошкент вилоятининг Бўстонлиқ туманида Олий ўқув курслари "Минтақавий мулоқот" халқаро нодавлат ташкилоти, республика Адвокатлар палатаси билан ҳамкорликда "Одил ва самарали судлов тизимида прокурор ва адвокатнинг роли" мавзусида давра сўхбати ўтказилди. Унда 6 ойлик курсда ўқиган 7 нафар тингловчи, 3 нафар Олий ўқув курси профессор-ўқитувчилари, АҚШдан келган 2 нафар эксперт, 10 нафар адвокатлар палатаси вакиллари фаол иштирок этишди.

Олий ўқув курслари ходимларининг илмий-назарий салоҳиятини оширишга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ҳозирда 3 нафар фан доктори, 5 нафар фан номзоди илмий даражасига эга, 2 нафар доцент унвонига эга бўлган ходим фаолият юритмоқда. 7 нафар ходим докторлик диссертацияси устида ишламоқда.

Профессор-ўқитувчиларимиз давлат илмий дастурлари

рўйхатида киритилган грантларда ҳам фаол иштирок этиб келишмоқда. Хусусан, 1 нафар ходим давлат гранти асосида амалга оширилаётган "Суд-ҳуқуқ ислохотлари шариотида фуқаролик процессуал қонунчиликни такомиллаштиришнинг долзарб масалалари" мавзусидаги илмий тадқиқот лойиҳасида Тошкент Давлат юридик университети билан ҳамкорликда иштирок этиб келмоқда.

2015 йил 10 июнда ТДҲУ Халқаро оммавий ҳуқуқ кафедраси ва Олий ўқув курсларининг қонунлар ижроси устидан назорат кафедраси ўртасида илмий, амалий, услубий, ахборот-коммуникация ва бошқа ресурслардан ўзаро фойдаланиш, илмий анжуманлар ўтказиш, қўланмалар нашр этиш, илмий-тадқиқот ишларига қўмаклашиш, илмий имкониятларни бирлаштиришга қаратилган инновацион ҳамкорлик тўғрисида шартнома имзоланди.

Шунингдек, профессор-ўқитувчиларимиз турли давлат эксперт ва илмий кенгашларида ҳам фаол иштирок этмоқдалар. Жумладан, 3 нафари фан доктори илмий даражасини берувчи илтисослаштирилган Кенгаш аъзоси, 4 нафари илмий даражасини берувчи Илмий семинар ва эксперт кенгаш аъзоси, 1 нафари Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссиясининг эксперти, 1 нафари Олий суд ҳузуридаги илмий-маслаҳат Кенгаши аъзоси ҳамда 1 нафари Давлат тест маркази нострификация комиссиясининг эксперти сифатида фаол иштирок этиб келишмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги ҳузуридаги ҳуқуқий тарғибот ва маърифат бўйича давлат органлари ишларини мувофиқлаштириш бўйича Идоралараро кенгашнинг қарори билан ташкил этилган Ўзбекистон Республикасининг кодексларига шарҳларни тайёрлаш юзасида ишчи гуруҳ таркибига Олий ўқув курсларининг 9 нафар профессор-ўқитувчилари киритилиб, улар томонидан Бюджет, Уй-хўй, Меҳнат, Жиноят ва Жиноят ижроси кодексларига шарҳлар тайёрланмоқда.

Профессор-ўқитувчиларимиз хорижий давлатларда ҳам

Шухрат МУСТАФАЕВ,
Бош прокуратуранинг Олий ўқув
курслари бошлиғи

ўз малакаларини ошириб, хорижда олинган билим ва тажрибаларидан ўқув жараёнида кенг фойдаланишмоқда.

Олий ўқув курсларида маслаҳатлашув органи сифатида Илмий кенгаш фаолият қўрастиб келмоқда.

"Олий ўқув курслари Ахборотномаси" Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг қарори билан илмий-амалий журналлар рўйхатида киритилган. Ахборотнома ҳар чоракда чоп этилмоқда. У ташкил этилган вақтдан бошлаб ҳозирга қадар унда 480 дан зиёд мақола чоп этилди. Уларнинг 60 дан ортироғи хорижий ҳуқуқни қўллаш амалиётига бағишланган бўлиб, улар тажрибали хорижий йирик экспертлар томонидан тайёрланган.

Олий ўқув курсларининг кутубхонаси инсон ҳуқуқлари оид замонавий адабиётлар, соҳавий илмий-амалий қўланмалар, ўқитишнинг замонавий услуб ва ёндашувлари ҳамда ривожланган демократик мамлакатларнинг тажрибаси билан танишиш имкониятини бермоқда. 2015 йилда кутубхона фондидаги 4905 та китобнинг электрон каталоглар базаси яратилди. Фонд ўтган йили 250 та махсус адабиётлар билан бойитилди.

Олий ўқув курсларида тингловчиларга компьютер технологияларидан фойдаланиш имкониятини кенгайтириш мақсадида Европа Иттифоқининг "Ўзбекистонда суд-ҳуқуқ ислохотларига қўмаклашиш" лойиҳаси доирасида махсус ўқув компьютер хонаси ташкил этилди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Юридик кадрлар тайёрлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори ижросини таъминлаш мақсадида Олий ўқув курслари профессор-ўқитувчилари томонидан 2014-2015 ўқув йилида Тошкент Давлат юридик университети талабалари учун 120 соатдан ортиқ амалий, семинар машғулоти ва маърузалар ўтказилди. Шунингдек, ушбу университет ҳамда Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети талабаларини 2015 йил давомида 3 мартаба прокуратура фаолияти билан яқиндан таништириш, уларда амалий кўникмалар шакллантириш мақсадида Бош прокуратурада махсус ўқув машғулоти ўтказилди. Унда 600 дан зиёд талабалар қатнашди.

Профессор-ўқитувчилар 2015 йилнинг ўтган даврида 185 та қонун ва бошқа норматив ҳужжатлар лойиҳалари юзасидан ўзларининг тақлифларини беришди.

Олий ўқув курсларининг 2016 йил 1-ярим йиллик иш режасига биноан, 8 та тингловчилар гуруҳига малака ошириш ва қайта тайёрлаш курслари ўтказилиши мўлжалланди.

Қонуннинг устувор талаби

Инсон зоти борки ҳаётда яхши яшаш учун интилади. Бу йўлда тинмай изланиб, доимо меҳнат бўлади. Лекин ҳар бир жамиятда ўз фуқароларнинг фаровон ҳаётини таъминлашга қаратилган шарт-шароит ўзига хос ҳуқуқий асос билан мустаҳкамланган. Бу ўз навбатида қонун ва қонуности ҳужжатларда ўз аксини топади.

"Элеватор" ОАЖда ҳам юздан ортиқ одам меҳнат қилиб, рўзгор тебрати келарди. Аммо, аста-секин жамият ишлари ортга кетиб, иқтисодий жиҳатдан заифлашиб қолди. Бу эса ўз навбатида ҳамкорларнинг ҳақи эътирозларига сабаб бўла бошлади. Чунки, жами қарздорлик беш миллиарддан ошган бўлса, солиқ ва мажбурий тўловлар бўйича қарздорлик ҳам бир миллиардга яқин эди. Шу боис ҳамкорларнинг бирин-кетин қилган оғоҳлантиришлари қор қилавермагач, судга мурожаат қилишдан ўзга чоралари қолмаган.

Улардан бири — "Контур" МЧЖ жамияти бўлиб, ҳужжалик суднинг қарорига кўра, "Элеватор" ОАЖдан даввоғар фойдасига 787 млн. 678 минг сўм ундириш белгиланган. Бундан ташқари, суд қарорига мувофиқ яна 13 та ҳужжалик юритувчи субъектнинг ва солиқ тўловларидан бўлган қарздорликни ундириш белгиланган эди. Шундан келиб чиққан ҳолда, суд ижрочилари бўлини маси томонидан мазкур қарздорликлар тўлаш бўйича ижронини таъминлаш мақсадига "Элеватор" ОАЖга тегишли бўлган икки қаватли бино хатлангиб, ундирувчи қаратилди.

Мазкур бинонинг бошланғич баҳоси 1 млрд. 116 млн. сўм қилиб белгиланиб, ким ошди савдосига қўйилади. Бирок, мулк бир неча мартаба ўтказилган ким ошди савдоларида сотилмаганлиги сабабли унинг нархи 593 млн. сўмгача арзонлаштирилди. Такрорий аукционда ҳам сотилмагандан кейин суд ижрочилари бинони 732 млн. сўм миқдорда қолдириш ҳақида ундирувчиларга таклиф юборди.

Ундирувчилар рўйхатида бўлган "Контур" МЧЖга бу так-

лиф маъқул келиб, суд ижрочилари "сотилмаган кўчмас мулкни ундирувчига топшириш ва давлат рўйхатидан ўтказиш ҳақида" қарор қабул қилишди. Лекин қайсидир сабабларга кўра, "Контур" МЧЖ тугатилиши муносабати билан бино жамиятнинг таъсисчиси З.Маҳкамовага нотариал тартибда топширилди.

Орадан олти ой ўтиб эса, З.Маҳкамова бинони Б.Усамовга нотариал расмийлаштирилган олди-сотди шартномасига мувофиқ сотиб юборди.

Бир қарашда бу жараёнинг барчаси тўғри амалга оширилганлиги ҳеч қандай шубҳа уйғотмас-да, бунга оид бўлган барча ҳужжатлар батафсил ўрганилганда қонун талаблари бузилганлиги аён бўлди. Хусусан, суд ижрочилари томонидан бинони қарздорлик ҳисобига ўтказиш ҳақидаги таклиф юзасидан ҳеч қандай жавоб олинмаганлиги боис бино "Контур" МЧЖга топширилганлиги ҳужжатларда акс эттирилган бўлса-да, суд ижрочилари қарздорликни ундиришда биринчи навбатдаги қарздорликни қоплашни инobatга олмаганлиги сабабли вилоят прокуратурасининг протестига асосан Суд ижрочилари департаментининг бу ҳақидаги қарори бекор қилинади.

"Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида"ги Қонуннинг 79-моддаси талаби бўйича, қарздордан ундирилган пул суммаси ижро ҳужжатлари бўйича барча талабларни қаноатлантириш учун етарли бўлмаса, бу сумма ундирувчилар ўртасида ушбу қонуннинг 80-моддасида белгиланган навбат бўйича тақсимланади.

Қонуннинг ушбу тартибига кўра, биринчи навбатда: бюд-

жет ва давлат мақсадли жамғармаларига тўловлар бўйича талаблар; меҳнатга оид муносабатлардан келиб чиқадиган талаблар; алиментлар ундириш бўйича талаблар; муаллифлик шартномалари бўйича ҳақларни тўлаш бўйича талаблар; ҳаётга ёки соғлиққа етказилган зарарни қоплаш бўйича талаблар; адвокатлар томонидан қўрилган юридик ёрдам ҳўрсатиш тўлаш бўйича талаблар;

— иккинчи навбатда ижтимоий суғурта бўйича талаблар; жиноят ёки маъмурий ҳуқуқбузарлик оқибатида жисмоний ва юридик шахсларнинг мол-мулкига етказилган зарарни қоплаш бўйича талаблар;

— учинчи навбатда мажбурий суғурта органларининг талаблари қаноатлантирилади.

Тўртинчи навбатда кредитдорларнинг гаров билан таъминланган талаблари; бешинчи навбатда кредитдорларнинг гаров билан таъминланмаган талаблари; олтинчи навбатда қолган барча талаблар қаноатлантирилади.

Қонуннинг мазкур талабларига зид равишда суд ижрочиларининг қарори билан жамиятнинг солиқдан бўлган боқиманда қарзлари ундирилмай қолганлиги суднинг эътиборидан четда қолган.

Суд томонидан суд департаменти вилоят ҳудудий бошқармасининг қарорини бекор қилишга асос сифатида уйни ундирувчига топширишдан аввал "Элеватор" ОАЖ қузатув кенгагининг розилиги олинганлиги ҳамда мулкни топшириш даврида "Элеватор" ОАЖдан туман ДСИ фойдасига боқиманда қарзни ундириш ҳақидаги ижро ҳужжати тўхта-тилганлиги асос қилинган.

Ваҳоланки, суд департаменти вилоят ҳудудий бошқармасининг хизмат текширув хулосасида, "Элеватор" ОАЖнинг солиқдан бўлган қарздорлигини ундириш вилоят ҳужжалик судининг ажримси билан 2012 йил июль ойига қадар, 2012 йил августдаги

ажримси билан эса шу йилнинг октябрга қадар кечиктирилганлиги, уйни ундирувчига топшириш вақти — 2012 йилнинг 30 июлида тўғри ижронини кечиктириш тўғрисидаги ажримда бўлмаганлиги, бу билан "Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида"ги Қонуннинг 80-моддаси талаблари бузилган.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг 2007 йил 2 октябрдаги "Фуқаролик ишларини кўришда судлар томонидан далилларга оид қонун нормаларини қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида"ги Қарорининг 4-банди 7-қисмига асосан маъмурий ҳуқуқбузарлик иши бўйича суднинг қонуний қучга кирган қарори ҳамда жиноят ишини реабилитация асосларисиз тугатиш ҳақидаги тергов органи қарори ва суд ажримиде қайд этилган ҳолатлар шу билан боғлиқ фуқаролик ишининг кўриб чиқишида қайта исботлашни талаб қилмайди. Жумладан, иш ҳужжатларида жиноят ишлари бўйича туман судининг ажримси билан суд ижрочилари туман бўлими катта суд ижрочиси Р.Устамов "Суд ҳужжатлари ва бошқа органлар ҳужжатларини ижро этиш тўғрисида"ги Қонунининг 47-моддасига зид равишда "Элеватор" ОАЖ балансида бўлган бинони жамият розилигини олмаб, 56-моддасига хилоф тарзда кўчмас мулкни 592 млн. 970 минг 515 сўмгача пасайтириб аукцион савдоларига чиқарган. Бундан ташқари, жамиятнинг давлат улуши 48,86 фоизни ташкил этса-да, тилга олинган қонуннинг 61-моддаси талабларини бажармай мулкнинг хатлангани ҳақида Давлат мулк қўмитасининг ҳудудий бошқармасига хабарнома юбормаган.

"Акциядорлик жамиятлари ва акциядорларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида"ги Қонуннинг 83-моддасига зид равишда йирик битимга сабаб бўлган мол-мулк қийматини аниқлаш

Қамолддин ЮЛБАРСОВ,
Бош прокуратура бўлим бошлиғи
вазифасини бажарувчи

жамият қузатув кенгаши томонидан амалга оширилиши лозим бўлса-да, "Элеватор" ОАЖ қузатув кенгаши ва акциядорлар умумий йиғилишининг розилигини олмастан, 1 млрд. 914 млн. 798 минг сўмга нархланган бино "Контур" МЧЖга 732 млн. сўмлик қарз эвзасига бериб юборилди. Бу билан давлат ва жамият манфаатларига жуда кўп миқдорда зарар етказганлиги юзасидан ЖКНинг 167-моддаси 2-қисми "г" банди, 205-моддаси 2-қисми "а,в" бандлари, 207-моддаси 1-қисми ва 208-моддасида кўрсатилган жиноятларни содир этган деб топилиб, жиноят иши амнистия актига асосан ҳаракатдан тугатилган. Бирок, суд даввоини қаноатлантиришда суд ижрочиси Р.Устамовнинг айнан шу мулкни ундирувчига ноқонуний равишда бериб юборганлиги учун унинг жиноий жавобгарлик масаласи ҳал этилганлигини эътиборга олмаган.

ФПКнинг 312-моддаси 1-4-бандларида суд томонидан иш учун аҳамиятга эга бўлган ҳолатлар тўлиқ аниқланмаганлиги, суд аниқланган деб ҳисоблаган, иш учун аҳамиятга эга бўлган ҳолатларнинг исботланмаганлиги, суднинг ҳал қилув қарорига баён қилинган хулосалар иш ҳолатларига мувофиқ келмаслиги, процессуал ҳуқуқ нормалари бузилганлиги ёки нотўғри қўлланганлиги суд қарорини бекор қилишга асос бўлиши кўрсатилган.

Қонуннинг бу каби талабларидан келиб чиққан ҳолда Бош прокуратура томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий судининг фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъатига киритилган протест қаноатлантирилди ва иш юзасидан қонунга мувофиқ бўлган суд қарорининг қабул қилинишига эришилди.

Васийлик ва ҳомийликнинг ҳуқуқий асослари

Мамлакатимизда мустақилликнинг илк кунларидаоқ аҳолининг ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламнинг ҳуқуқ ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилишга алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда.

Конституциямизнинг 64-моддаси 2-қисмида давлат ва жамият етим ва ота-оналарининг васийлигиндан маҳрум бўлган болаларни боқиб, тарбиялаш ва ўқитишни таъминлаш, уларга бағишланган хайрия фаолиятини рағбатлантиришнинг белгиллаб қўйилганлиги васийлик ва ҳомийликка қаратилган эътиборнинг қай даражада юқори эканлигини ифода этади.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 32-моддасида васийлик ва ҳомийлик тушунчасига таъриф берилган бўлиб, унда васийлар ва ҳомийлар ўз ҳимояларидаги шахсларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳар қандай шахслар билан муносабатларда, шу жумладан, судларда ҳам махсус ваколатсиз ҳимоя қилишлари таъминлаб ўтилган.

Ўзбекистон Республикаси Оила кодексининг 173-200-моддалари васийлик ва ҳомийликка бағишланган бўлиб, унда васийлик ва ҳомийлик мақсади, уни белгиллаш, ушбу соҳадаги

муносабатларни ҳуқуқий тартибга солиш, уни тугатиш ва бошқа шу каби муҳим жиҳатлар ўз аксини топан.

Шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ота-она қарамоғидан маҳрум бўлган болалар тўғрисидаги маълумотларни васийлик ва ҳомийлик органига хабар қилмаслик (47-модда) ҳамда васийлик ҳуқуқини суиистемол қилиш (48-модда) каби моддаларнинг мавжудлиги ушбу йўналишда ҳуқуқбузарликлар содир этилишининг олдини олишга хизмат қилади.

Ушбу соҳадаги муносабатларни ҳуқуқий жиҳатдан тартибга солиш, мавжуд бўлган бўшлиқ ва камчиликларни бартараф этиш мақсадига 2014 йил 2 январда Ўзбекистон Республикасининг "Васийлик ва ҳомийлик тўғрисида"ги Қонуни қабул қилинди.

Қонуннинг 3-моддасида васийлик ва ҳомийлик тушунчасига таъриф берилган бўлиб, унга кўра: васийлик — ўн тўрт ёшга тўлмаган етим болаларни ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни, шунингдек суд томонидан муомалага лаёқатсиз деб топилган фуқароларни уларга таъминот, тарбия ва таълим бериш, уларнинг мулкий ва шахсий номулкий ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида жойлаштиришнинг ҳуқуқий шакли;

ҳомийлик — ўн тўрт ёшдан ўн саккиз ёшгача бўлган етим болаларни ва ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларни, шунингдек суд томонидан муомалага лаёқатсиз чекланган фуқароларни уларга таъминот, тарбия ва таълим бериш, уларнинг мулкий ва шахсий номулкий ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида жойлаштиришнинг ҳуқуқий шакли. Соғлигининг ҳолатига кўра, мустақил равишда ўз ҳуқуқларини амалга ошира олмайдиган ва ўз мажбуриятларини бажара олмайдиган вояга етган муомалага лаёқатли фуқароларга бу шахсларнинг илтимосига кўра ҳомийлик белгиланиши мумкин.

Шунингдек, ушбу қонун билан соҳадаги давлат сиёсатининг асосий йўналишлари сифатида васийлик ёки ҳомийлик белгиланишига муҳтож бўлган шахсларнинг ўз вақтида аниқланиши, ҳисобга олиш ва жойлаштириш; васийликда ёки ҳомийликдаги шахсларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонуний манфаатларини ҳимоя қилиш; васийлик ва ҳомийлик тўғрисидаги қонун ҳужжатлари ижросини таъминлаш; болаларни оилада тарбиялаш шаклининг устуворлигини таъминлаш; васийлик ёки ҳомийлик белгиланишига муҳтож бўлган шахслар тўғрисида ҳамхўрлик кўрсатаётган оилаларни қўллаб-қувватлаш; васийлик ва ҳомийлик соҳасида

Шохруз ЗУФАРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Транспорт
прокурорининг катта ёрдამчиси

давлат бошқаруви органлари, маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ҳамда нодавлат нотижорат ташкилотлари ўртасидаги ҳамкорликни таъминлаш ҳамда васийлик ва ҳомийлик соҳасида халқаро ҳамкорликни амалга ошириш белгиллаб олинди.

Бундан ташқари, қонун билан васийлик ва ҳомийлик соҳасидаги фаолиятни амалга оширувчи давлат органлари ҳамда уларнинг ваколатлари; васийлик ёки ҳомийлик белгиланишига муҳтож бўлган шахслар ва уларнинг мол-мулк тўғрисидаги ахборот; васийлик ва ҳомийликнинг белгиллаш, васий ёки ҳомий тайинлаш; васийлик ва ҳомийликни тугатиш, васийнинг ва ҳомийнинг ўз мажбуриятларини бажаришдан озод қилиниши ҳамда четлаштирилиши; васийлар ва ҳомийларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари, васийликдаги ёки ҳомийликдаги шахсларнинг ҳуқуқлари; васийликдаги ёки ҳомийликдаги шахсларнинг мулкий ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ҳамда васийлик ва ҳомийлик соҳасидаги назорат ва бошқа шу каби муносабатлар тартибга солинган.

Бугунги кунда хорижникидан қолнишмайди экан миллий маҳсулотлар бозорларимизни тўлдириб, кўзни қувнатганман ташқари, жаҳон бозорларини ҳам эгалламоқда.

Дарҳақиқат, бугун юртимизда тadbиркор-ууддабуронларнинг "ошиғи олчи!" Шунингдек, мамлакатнинг иқтисодий ривожланишида кичик бизнес ҳамда тadbиркорлик субъектларининг ўрни бекиёс бўлиб, айниқса, сўнгги йилларда уларнинг фаолиятларини ривожлантириш бугунги куннинг энг долзарб мавзуларидан бирига айланган. Мамлакатимиз равнақи, янги иш ўринлари яратиши, бандлик масаласини ҳал этиши, аҳолининг турмуш даражасини оширишда тadbиркор ҳамда ишбилармонларнинг ўрни бекиёс. Шу боис ҳам мазкур соҳани жадал ривожлантириш, рағбатлантиришга алоҳида эътибор қарилмоқда. Бунинг учун эса, биринчи галда тегишли тартибда рўйхатдан ўтиш билан бир қаторда, қонун-қондаларга риоя қилиш ва ҳалол фаолият юритиш кифоя. Бунга шу

Ишбилармонлик ҳалолликда шундай йўл тутганларгина барака топади

йўл билан нафақат оиласига, балки мамлакатимиз иқтисодиётига ҳам муносиб улуш кўшаётган юз минглаб қилб дошларимизни мисол қилиб келтиришимиз мумкин.

Шу маънода 2014 йилнинг ёз ойида Учтепа туман Давлат солиқ инспекциясидан рўйхатдан ўтиб, яқка тартибдаги тadbиркор сифатида иш бошлаган Аскархўжа Тошхўжаевнинг фаолиятини олқишлаб, унга фақат омад тилаш мумкин эди.

Бироқ А.Тошхўжаев бундай имкониятлардан унумли фойдаланишни ўзига эп кўрмади. Аксинча, нафсининг йўриғига оришни бошлади, қонун-қондаларга кўз юмиб, мўмай даромад топиш пайига киришди. Қарабсизки, кўп ўтмай мўмай даромад ўз-ўзидан оқиб, унинг чўнтагини қаппайтиришни бошлади. Бунинг учун эса унчалик бош қотириш керак эмас эди. Қандай қилиб дейсизми? Жу-

даям оддий: бунинг учун А.Тошхўжаев Россия давлатининг турли ҳудудларидан келтирилган ёғоч маҳсулотларини Тошкент вилоятининг Зангиота тумани ҳудудида жойлашган "Чигаёт Октепа" масъулияти чекланган жамиятига қарашли бозорга туширидан на савдонга бошлади. Унинг 2014 йил 3 июлдан 2015 йилнинг 1 июнгача бўлган фаолияти давомида жами 5 млрд. 821 млн. 510 минг сўм (фактура қиймати бўйича) тахта ва ёғоч маҳсулотлари импорт қилиниб, нақд пулга сотилди. Бу маблагдан 507 млн. 318 минг сўми банкка топширилди. Қолган 5 млрд. 314 млн. 192 минг сўм пул эса НКМ хотирасига кирим қилинмай, банк муассасасига инкассация ҳам қилинмай, осонгина оқиб келаётган мўмай даромаддан ҳаволаниб, қонунбузарликка йўл қўяётганини хаёлига ҳам келтирмаган А.Тошхўжаев то-

монидан ўзлаштирилади.

Бундан ташқари, А.Тошхўжаевнинг фаолияти юзасидан ўтказилган текширишда у томонидан берилган ҳужжатлар ҳамда ваколатли банк томонидан тақдим этилган маълумотларга асосан Россия давлатининг турли ҳудудларидан импорт эвазига келтирилган 2 503,67 минг АҚШ доллари эквалент 5 млрд. 345 млн. 366 минг сўмлик тахта ва ёғоч маҳсулотлари учун тўловлар амалга оширилмагани, натижада шунча миқдорда кредиторлик қарздорлик юзага келганлиги аниқланган.

Жиноят ишлари бўйича Учтепа туман суди томонидан юқорида қайд этилган қилмишлари билан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг "Фиксал хотирага эга бўлган назорат-касса машиналарининг қўлланишини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тад-

Мирағлам МИРЗАЕВ,
Тошкент шаҳар прокуратурининг биринчи ўринбосари

бирлар тўғрисида"ги ҳамда "Пул маблағларининг банкдан ташқари муомаласини янада қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорлари талабларини бузган, бу билан эса Жиноят кодексининг 189-моддаси, яъни "Товарлар савдоси ёки хизмат кўрсатиш қондаларини жуда кўп миқдордаги қийматда бузиш"да ифодаланган жиноят аломатларини содир этган А.Тошхўжаевга энг кам ойлик иш ҳақининг 300 баравари, яъни 35 млн. 520 минг сўм миқдорда жарима жазоси тайинланди. Шунингдек, унга нисбатан Жиноят кодексининг 45-моддаси қўлланилиб, 2 йил муддатга савдо ва воситачилик ҳамда тadbиркорлик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқидан маҳрум этилди.

Халқимизда "Эр-хотиннинг уруши — доқа рўмоннинг қуриши" деган мақол бор. Бу дегани, баъзан арзиманган нарсадан келишмовчилик юзага келади, жанжал чиқди-ю, эр ё хотиннинг бир галдан қолиши билан барҳам топади.

Ҳазилнинг таги зил...

Гоҳида эса ана шу арзимангдек туюлган келишмовчилик чуқурлашиб, оилаларнинг бузилиб кетишига ҳам олиб келади. Бироқ нима бўлганда ҳам умид билан бир ёстиқча бош қўйгандан кейин икки томон ҳам ҳамжихатликда, бир-бирига меҳр қўрсатиб умргузаронлик қилишига ҳеч нарса етмайди.

Бекободлик Рашид Абдулин (исм-фамилияси ўзгартирилган) ана шу оддий ҳақиқатдан кўз юмди. Аникроғи, ўзининг оила бошлиғи эканлиги, бу эса унга бир қатор масъулиятлар юклашини унутиб қўйди. Бирор жойда ёлчилик ишлаб, рўзгор тебратиш ўрнига, "Пайнет" шохобчасида ишлайдиган хотиннинг топганига ҳаёт кеңиришини афзал билди. Шохобчадан келадиган даромад уч кишилик оиллага нима бўларди? Табиийки, бу ҳолат хотинга алам қилар, шу боис уларнинг уйда тез-тез жанжаллар бўлиб турарди.

Навбатдаги ана шундай келишмовчиликдан кейин хотини қизчасини олиб, ота уйига кетиб қолди. Эри бир неча бор қўнғироқ қилиб, уйга қайтишни талаб қилса ҳам кўнмади. Уни қандай қўнғиришни билмай боши қотган Рашид хотини қўрқитиб қўймоқчи бўлди. Бир варақ қозғога хотини уйга қайтмаганлиги учун ўзини ўлдирishi ҳақида ёзда-да, ошхона пичоғини ҳам ёнига солиб, шохобча томон йўл олди.

Хотини бир ўзи экан. Нима учун уйга қайтмаётгани ҳақида сўраган эди, "Ишингни тайини йўқ бўлса, устига-устак бўлар-бўлмасга жанжал кўтарсанг! Ҳаммаси жонимга тегиб кетди. Энди ўлсам ҳам уйингга қайтмайман. Қўлингдан келганини қил", деган жавобни эшитди. Турмуш ўртоғининг ушбу гапларини эшитгач, Р.Абдулин ўзини ўлдирishi ёзилган қозғонни унга қўрсатди. Бироқ бу билан ҳам аёлини муроросага келтиролмади. Аксинча, хотини қозғонни кўрган захоти жаҳл

Бахтиёр ИСМОИЛОВ,
Бош прокуратура бошқарма катта прокурори

билан уни шохобчадан ҳайдашга тушди. Энди Рашид асабийлаша бошлади. Хотини эса дугонасига телефон қилиб, эри тўполон қилаётганини айтиб берди. Шундан кейин Рашид ўзини бошқаролмай ёнидан пичоқ қайтариб, хотиннинг дуч келган жойига ура кетди. Зумда ҳаммаёқ қонга беланди. Хотини ерга йиқилди...

У пичоқни челақдаги сувга чайиб, стол устига қўйди. Кейин қозғоларни олиб, ташқарига йўналди. Шохобчадан чиқар экан, шу томон шошилиб келаётган хотиннинг дугонасига кўзи тушди. Аммо тўхтамади...

Тўғри отасининг ёнига бориб, ҳамма гапни айтиб берди. Отаси уни уришиб, ИИБга бошлаб келди... Рашид Абдулин тергов ҳамда суд жараёнида хотинининг кетиб қолгани алам қилгани, уни рашк ҳам қилгани, хатни ҳазил тарихида ёзгани, ўлдирishi эса хаёлига ҳам келтирмаганини, ҳаммаси тўсатдан содир бўлганини айтиб, қўрсатма берди. Суд томонидан унга ўн бир йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Ха, турмушни "мушт", деб қўйишибди. Орзу умидлар билан турмуш қурдигини, ана шу "мушт"ларига ҳам чидашинг керак. Акс ҳолда...

«Ўқишга киритиб қўяман»

Акрамжон КАРИМОВ,
Наманган шаҳар прокуратураси терговчиси

Олий ўқув юрталарига кириш имтиҳонлари ўтиб, натижалар эълон қилинди. Ўқишга кирганлар бахтиёр, киролмаганлар кўзларига ишонмай, рўйхатга қайта-қайта тикилишади, ноумид бўлишни исташмайди. Ана шу палладан фойдаланиб қолишни қутиб юрганлар эса уларга яқинлашининг турли йўллари ўйлаб топа бошлайдилар.

— Укангиз ўқишга киролмаганимиди? Нотаниш аёлининг кўнғирогини кутаётган Расул (исм-фамилиялар ўзгартирилган) шошиб қолди:

— Ҳа, ҳа... амакиваччам...

— Менга телефон рақамингизни беришганди. Бирор ерда учрашиб, гаплашиб олсак бўладими?

— Албатта! Опа, мен ўзим телефон қиламан...

Амакисининг ўғли институтга киролмаганидан сикилаётганини кўрган Расул бу ҳақда таниши Фаридга "ёрилган", у эса "Гулнора исмли қиз бор. "Улуши"-ни берсанг, ўқишга киритиб қўяди", деган эди.

Фарид ёлгон гапирмаган экан, эртаси кунлик Гулноранинг ўзи кўнғироқ қилди.

"Зора ишлар юришиб кетса... Акмал ҳам хурсанд бўларди, — йўл-йўлақай хаёли суриб борарди Расул. — Ҳозирок бориб ўқишга кириши учун таниш топганимни айтман, энди тушунлиқка тушмасга ҳам бўларди..."

Ўз ишидан хурсанд бўлган Расул амакисининг ховлисига кириб борди-да, Акмалга кўзи тушиши билан шоша-пиша "англик" ҳақида гапирга кетди.

Акмалнинг ҳақиқатдан ҳам "боши кўкка етди". Деҳқончилик қилиб тўплаган пули борлигини айтиди. Иқовлон маслаҳатлашиб, Наманган шаҳридаги "Махжунтол" кафедаги учрашишга келишишди ва Гулнорага қўнғироқ қилишди.

— Яхши, 2000 доллар олиб келинглар, қолганини кейин гаплашамиз, — деди у. Келишилган жойда айтилган пул Гулнорага берилди.

— Суперконтракта бўлса ҳам гаплашамиз, — уларни ишонтирди Гулнора пулни ола туриб. — Айтиб қўяй, ана пул керак бўлиши мумкин. Шунга тайёр туринглари!

"Ишимиз битса бўлди" қабилида ховлиқдан йигитлар "Бу аёл ким, нима иш билан шуғулланади, қандай танишлари бор, қолаверса, бу иш ҳал бўладими?", дея уйлаб ҳам қўйишмади.

Аммо кутилган вақт ўтиб кетса ҳамки ҳеч қандай натижа бўлмагач, икки йигит хавотирда Гулнорага қўнғироқ қила бошлади. Аёл эса турли-туман баҳоналар тўқидан чарчамасди.

Орада нима бўлди-ю, Акмалга пул жуда

зарур бўлиб қолди. Амакиваччалар Гулнорани излаб, яшаш хонадонини топишди.

— Бир танишимнинг "Ласетти"сини сотишимиз керак. Унда ҳаққим бор. Машина сотилса, кейин пулингни бераман...

Бир нимага зорикқан киши бошини қайси деворга уришни билмаганидек, Акмал ҳам нима қилиб бўлса-да, пулни ундириш пайида эди. Шу боис, маҳалласидаги Асадулло Толипов машина олмақчилигини аёлади-ю, унинг уйига ошқиди:

— Ака, бир аёлда менинг пулим бор. У машинасини сотса, кейин пулни бермоқчи. Шу машинани олинг, пул менга жуда керак...

Асадуллонинг Акмалга раҳми келдими, "Маили, машинани кўрайлик-чи, маъқул келса олавераман", деди. Расул бу ҳақда Гулнорага хабар берганди, эртаси кун аёл таниши билан "Ласетти"ни олиб келди. Машина Асадуллога маъқул бўлиб турганди. Гулнора навбатдаги найрангини бошлади.

— Йўқ, машина сотилмайди! — деди у Асадуллога. — Менга 5000 доллар қарз бериб тулинг, машинани эса гаровга бериб кетаман. Бир ойдан кейин 5500 доллар бериб, машинани олиб кетаман.

— Мен фоизга қарз бермайман, — жавоб қилди Асадулло жиддий туриб. — Машинани сотсанглар, оламан!

Гулнорага бу тақдир ёкмади. Расулга: "Пулингни бир haftaда қайтараман", дея машинага ўтириб, жуфтакни ростлади.

Бироқ орадан бир hafta эмас, ойлар ўтса ҳамки ундан дарак йўқ эди. Пулни олишга кўзи етмаган амакиваччалар фирмаларнинг тузоғига илинганларини билиб, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга мурожаат қилишди.

Шу ўринда бир мулоҳаза. Танганинг икки томони бўлгани каби бу ўринда Акмал ва унинг амакиваччаси Расулни ҳам оқлаб бўлмайди. Ким нимани ният қилса, ўшанинг йўли осон қўрсатиб қўйилади, дейилганидек, қинғир йўл билан бўлса ҳам олий ўқув юртига ўқишга кирмоқчи эди, фирмаларга рўпара бўлди.

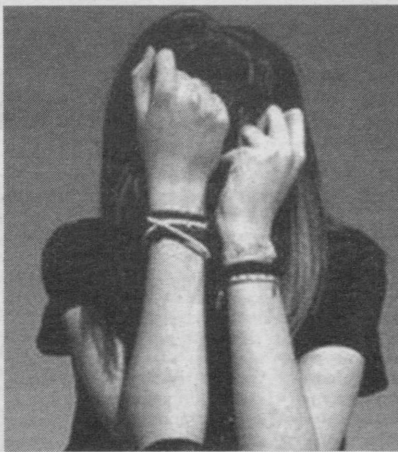
Г.Эсонова қилмишига яраша жазога тортилди. Келтирилган моддий зарарни ҳам тўлайдиган бўлди. Бироқ ўртадаги маънавий, руҳий зарарлар ўрнини тўлдириш осонмикан?..

Қонуларимиз инсонпарварлик билан йўрилган. Кечиримлилик ҳақимизга ҳос фазилат. Амнистия аклари-га мувофиқ равишда қасдан жиноят содир этган, суд ҳукми билан тегишли жазо тайинланган, жазони ўташ муассасаси тартибига риоя қилган маҳкумлар, биринчи навбатда, аёллар ва олтмиш ёшдан ўтган кексаларнинг жазони ўташ муддатлари қисқартирилмоқда, муддатидан аввал озодликка чиқарилмоқда. Уларга оиналлари бағрига қайтиш, ўзларига тегишли хулоса чиқариб, тўғри йўлга ўтиш, келгусида ҳалол ишлаб, ҳалол яшаш имконияти ҳавола этилмоқда.

Собиқ маҳкумларни шартли равишда икки тоифага ажратиш мумкин. Қасдан жиноятга қўл уриб, жазога тортилган, жазони ўташ мобайнида қилмишдан пушаймон бўлиб, чи-накамга тавба қилган, амнистия актига тушиб, оилали бағрига қайтган киши ҳар қандай вазиятда ҳам қайта жиноят кўчасига киришдан ўзини асрайди. Исодни ювишга, тўғри яшаб, тўғри ишлаб, йўқотган обрў-эътиборини тиклашга интилади.

Бунинг акси, амнистия қўлланилиб, жазони ўташ муассасасидан қайтганидан кейин ҳам тавбасига таянмасдан, "бел оғритмай" пул топиш, ҳаром-ҳарош йўллар билан бойлик орттириш "дардида" тақроран жиноятга қўл ур-

Тавба қилмаган аёл

ўтмишни қайтариш имкони бўлганда, ўлиб қолсам ҳам ҳаром йўлга кирмасдим", дея афсус-надомат ёғида қовурилган аёлнинг бу шартга кўнмасдан илоҳи йўқ эди. Қизчаси билан гўё хола-си каби кўришиб, гаплашди. Фарёдини ичига ютди. Пешона-насиға яна бир турмуш ёзилган экан, бошқа бир эркак билан шаръий никоҳдан ўтиб, яшай

бошлади.

ганлар ўзлари қазиган чоҳга тушишади.

Обидахон (исм-фамилиялар ўзгартирилган) амнистияга тушиб, тўрт йилда озодликка чиқди. Эри бошқа аёлга уйланиб олибди. Шундай бўлса-да, турмуш ўртоғи биринчи синфда ўқийтган кизи билан кўришишига монелик қилмади. Фақат битта шарт қўйди: "Туккан онангман, деб кўнглини икки қилмайсан".

Ўзи энгил ҳаётга ружу қўйгани етмагандай, одам савдосига қўл ургани, қамқонада ўзига ўзи "Агар

Орадан тўрт-беш ойча ўтиб, декабрь ойи охирида Зоҳира йўқлаб келди. У билан қамқонада танишганди. Зоҳира ҳам айнан қизларни ишга жойлаб қўяман, деб алдаб, сотгани туфайли судланган, амнистия актига биноан жазонинг ярмини ўтаб, озодликка чиққан эди.

— Тошкентга кетяпман, — дея дугонасининг телефон рақамини сўраб олди ва ора-сира телефонда ҳол-ахвол сўраб турди.

Май ойи бошларида теле-фонда гаплашишди.

— Нима иш қиялпсиз? —

Азизбек ЮЛЧИЕВ,
Фаргона вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

сўради Зоҳира.

— Бекорчиман, ҳомиладорман.

— Тошкентдан квартира олдим, — деди Зоҳира. — Енгил-оёқ қизларга бошлана бериб, "ишлатиб", хилигина пул топаяпман. Фарғонада шундай қизлардан бўлса, олиб келинг. Ҳар бирига уч юз минг сўмдан бераман.

— Бўпти, учраб қолса, хабарлашамиз, — Обида очикчасига бунақа ишларни бас қилганман, дея олмади. "Бурнига сув кирмабди-да!", деди ўзича.

Июнь ойи ўрталарида Зоҳира телефон қилиб, ўша таклифини яна эсига солди.

— Биттаси бор, гаплашиб кўраман.

Келаси кун Обиданинг ўзи у билан телефонда боғланди.

— Шаҳло деган қиз рози.

— Телефонини беринг,

ўзим гаплашай.

Зоҳира телефонда Шаҳло-ни ҳафтасига икки юз эллик минг сўмдан ишлайсиз, деб ишонтирди. Сўнгра Обидага:

"Олиб келавингиз, сизга уч юз минг сўм бераман, йўлқирани ҳам ўзим тўлайман", деди.

2015 йил 15 июнь кун Оби-

да ўзи топган Шаҳло билан таксида Тошкент шаҳрига йўл олди. Соат тўрт яримда телефонда Зоҳирага етиб келганини билдирди. Зоҳира Юнусобод туманининг бешинчи даҳасига келишни тайинлади.

Зоҳира уларни бир йигит билан қарши олди. Такси ҳайдовчига 100 минг сўм йўлқира, Обидага 150 минг сўм пул берди. Қолган 150 минг сўмини кечки пайт таксидан бериб юборишини айтди.

Аслида бу тузук эди. Обида Шаҳлонинг паспортини унга бериб, келишиб олинган тарзда ишора қилди. ИИБ ходимлари подвездга йўналган Зоҳира ва у билан шаръий никоҳда яшаётган турмуш ўртоғини ушлаб, шу яқиндаги милиция таянч пунктига олиб киришди.

Обида Дарवेशеванинг жазони ўташ муассасасида танишган аёл фоҳишалиқда фойдаланиш учун қизларни топиб беришни сўраётгани ҳақидаги аризаси асосида Фарғона вилоят ИИБ ЖК ва УЖҚКБ ходимлари томонидан тадбир ўтказилди. Фуқаро А.Бобоева — "Шаҳло" бўлиб тадбирда иштирок этишга рози бўлди. Шу тариқа асли Бағдод туманида рўйхатда туриб, пойтахтда истиқомат қилаётган, тақроран одам савдоси жиноятига қўл урган З.Самадова жиноят устида ушланди. У дастлабки терговдаги каби суд мажлисида айбига тўлиқ иқро бўлди. Муқаддам судланиб, тавба қилмаган рецидивистга қилмишига мувофиқ жазо тайинланди.

Қинғир йўлнинг ниҳояси

Темурмалик САМИЕВ,
Қасби туман прокурорининг ёрдамчиси

ди. Уйга келгач, негадир олиб келганлари кўзига камдек кўринди. Шу сабабли вақтинчи бой бермай яна ортига қайтди. Бу сафар аввал ўғирлик қилган дўкон ёнидаги Холбек Холиқовнинг савдо дўконини нишонга олди. Атрофда ҳеч кимса йўқлигига ишонч ҳосил қилгач, дўкон қулфини бузиб ичкарига кирди. У ердан ҳам 442 минг сўмлик турли буюмларни олиб ортига қайтди.

"Урганган кўнгли, ўртанса қўймас" деганларидек, Раҳматхўжа 16 март кун тунда яна "овга" чиқди. Пидёда юриб, Равот қишлоғига келди. Вақт алламаҳал бўлиб, атрофда бирор сас эшитилмасди. Раҳматхўжа қишлоқ оралаб юраркан, эшигига осма қулф ўрнатилган дўкон қаршисига келиб тўхтади. Ҳар доимгидек қулфини осонгина бузиб, дўкон эгаси Фотима Раҳмоновага тегишли 700 минг сўм пул ва 909 минг сўмлик маҳсулотни ўмариб, жуфтакни ростлади.

Раҳматхўжа 17 март кун ҳам елкасига сумкасини осиб, ярим тунда йўлга тушди. Тумандаги "Дўстлик" маҳалласида жойлашган Нурбек Кенжаевнинг савдо дўконини тунда, у ердан 500 минг сўм пул, консерва ва ширинликлардан иборат 976 минг сўмлик мол-мулкни ўғирлади.

Бу вақтда жабрланувчилар ИИБга мурожаат қилишар, бироқ жиноят очилгунга қадар бошқа бир ҳудудда яна шундай жиноятнинг содир бўлиши барчани ажаблантирарди. "Қаҳрамонимиз" эса ўз ишини давом эттирарди.

Олиб борилган тезкор тадбирлар жараёнида нафси ҳақалак отган йигитнинг жиноий ҳаракатларига чек қўйилди. Тергов жараёнида унинг айби ўз исботини топди ва жабрланувчиларга етказилган барча зарарни қоплашига тўғри келди.

Жиноят эса жазосиз қолмайди. Жиноят ишлари бўйича Қасби туман судининг ҳукми билан Раҳматхўжа Муродовага 4 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Айни касб-ҳунар ўрганиб, билим оладиган ёшда бўлган Жавлон Болбековнинг ҳаёлига ўғирлик фикри келди-ю, ўзининг қўл ва хатти-ҳаракатини тўхтата олмади. Яна кимникига денг, амакисиникига ўғирликка киришни мақсад қилди.

Ўша кун ярим кечаси жиян амакиси А.Дармоновнинг уйига йўл олди. Унинг кўрасида олти бош қўй ва беш бош қўзи турганлигини Жавлон яхши биларди. Шунинг учун қўранинг орқасидан келиб, атрофни кузатади-ю, ҳеч ким йўқлигига ишонч ҳосил қилди. Сўнг умумий баҳоси тўрт миллион сўмга яқин қўй-қўзиларни ҳайлаб чиқиб кетди.

Ўғри жиянга «инсоф» берди

Дилшод БАЙНАЗАРОВ,
Жиззах вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

Кизиғи, қўйларни қўшни кўчада яшовчи тоғаси И.Назаровнинг уйига олиб борди. Турли баҳоналарни айтиб, қўйларни шу ерда сақлаб туришни илтимос қилди.

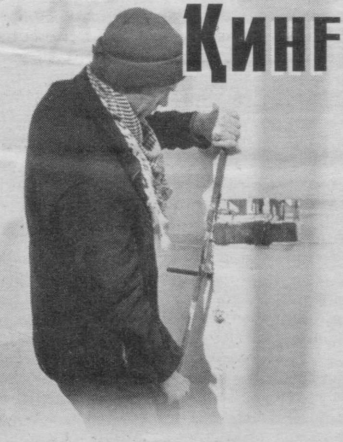
Эртасига эрталаб қишлоқда А.Дармоновнинг қўй-қўзилари йўқолгани ҳақидаги хабар тезда овоза бўлди. Ҳатто А.Дармонов жияни Жавлондан ҳам қўйларини сўраб кетди. Қидирув-суриштирув бошланди. Жавлон эса ҳеч нарса билмаслигини айтди. Ўйлаб кўриб қўйларни ҳозирги вазиятда бозорга чиқара олмаслигини тушунди.

Орадан бир ҳафта ўтди. Жавлон тоғасига қўйларни тоққа ҳайдаётганини айтиб олиб чиқиб кетди. Бироз четроқда боқиб юргач, Жавлон "қўйларни бозорга олиб чиқмасдан сотиб бўлмайди", деган фикрга келди ва тоғасиникига қайтиб келди.

Бу орада ички ишлар ходимлари Жавлондан қўйлар ҳақида сўраб-суриштиришади. У эса елка қисидан нарига ўтмайди. Улар кетгач, Жавлоннинг "ичини ит тирнай" бошлайди. Ундан шубҳаланаётганликларини ҳис этиб, вужудини қўрқув эгаллайди ва инсофга келади. Хуллас, орадан маълум вақт ўтгач, қўйларни ҳайдаб, эгаси — И.Дармоновнинг уйига кириб келди. Қилмиши учун узр сўради. "Ўзингдан чиққан балога — қайга борасан даъвога", дея амакиси уни кечирди.

Бирок, қонун барчага баробар. Бу ишни кўриб чиққан суд Жавлон Болбековни айбли деб топди. Унга нисбатан тайинланган 3 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазоси шартли жазога алмаштирилиб, бир ярим йил синов муддати белгиланди.

Умид қиламизки, бу вақтда Жавлон ўзига тегишли хулоса чиқариб, нопок йўллардан ўзини тийиб олади ва ҳаётда ўз ўрнига эга бўлади.

Ҳеч қачонда ишламайдиган, тайинчи касб-кори ҳам бўлмаган бу йигит судда ўғирликка муҳтожлик туфайли қўл урганигини ҳар қанча ҳаспўшлашга уринмасин, бу қилмиши жиноятдан бошқа нарса эмас. Қасби туманида яшовчи Раҳматхўжа Муродов охириги йўламай икки нафар фарзандига ўғирлик билан топган ризқни раво қўришдан уялмади.

Айни кучга тўлган, 25 ёшни қарши олган бу йигит бели оғримай пул топишни режалаштирди. Қолаверса, шундай иш топила-ю, егани олдида, емагани ортида бўлишини истади. Аммо кўнглига мос иш топилмади.

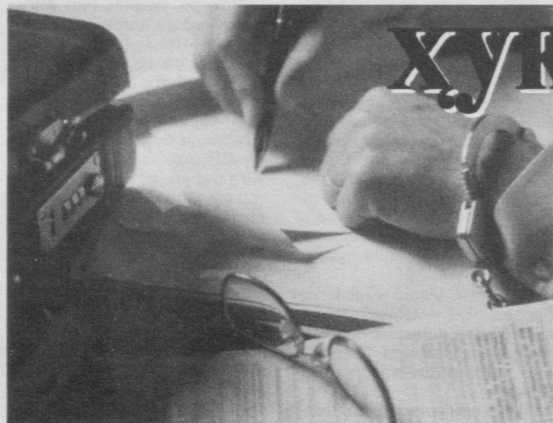
Қутилмаганда унинг ҳаёлига ўғирлик қилиш фикри келиб, бора-бора бу қатъий қарорга айланди ва режа туза бошлади. Ниятини амалга ошириш учун 2015 йилнинг 12 мартдан 13 мартга ўтар кечаси ҳамма ширин уйкуда бўлган пайтда "овга" отланди. Туман тиббиёт бирлашмаси ҳолисидидаги Ҳуршида Султоновага тегишли савдо дўконини олдига келганда бироз хушёр тортиди. "Бахтига" электр токи ҳам ўчган. Атроф зим-зиё. Бир муддат атрофни кузатиб, ўзи билан олиб келган асқоб ёрдамида қулфини буза бошлади. Ичкарига кириб, ярим қоп картошка, ўсимлик ёғи, турли ширинликлардан иборат жами 843 минг сўмлик маҳсулотни олиб уйига қайт-

Иқтисодиёт соҳасидаги

ҳуқуқбузарликлар

уларнинг самарали профилактикаси

Ўзбекистон Республикаси "Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида"ги Қонуннинг 3-моддасида, ҳуқуқбузарлик профилактикаси — ҳуқуқ-тартиботни сақлаш ҳамда мустаҳкамлаш, ҳуқуқбузарликларни аниқлаш, уларга барҳам бериш, шунингдек ҳуқуқбузарликларнинг содир этилиши сабабларини ва уларга имкон бераётган шарт-шароитларни аниқлаш, бартараф этиш мақсадида қўлланиладиган ҳуқуқбузарликлар умумий, махсус, яқка тартибдаги ва виқтимологик профилактикасининг ҳуқуқий, ижтимоий, ташкилий ва бошқа чора-тадбирлари тизими деб белгиланган.

Давлатларнинг шаклланиш, ривожланиш тарихи ва таъриби си шундан далолат берадики, мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий тузумидан қатъи назар, унинг мустақиллигига, мудофаасига, ҳудудий яхлитлигига ва умумий ривожланишига, худди шунингдек жамиятдаги ижтимоий-иқтисодий барқарорлиги ҳамда иқтисодий хавфсизлигига бўлаётган таҳдидлар ичида тобора кўпроқ аҳамият касб этаётган — иқтисодий соҳасидаги ҳуқуқбузарликлар, иқтисодий муносабатларнинг криминаллашуви ва унинг энг хавфли кўриниши коррупциялашуви.

Иқтисодиёт соҳасидаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ижтимоий бошқарувнинг ажралмас қисми бўлиб, ҳуқуқбузар шахсларнинг ахлоқий тузатилишига ва уларнинг салбий таъсири йўқотилишига, ҳуқуқбузарликларнинг содир этилишига сабаб бўладиган шароитларнинг ҳаракат даражасини камайтиришга қаратилган иқтисодий, ижтимоий, ташкилий ва ишлаб чиқаришга оид техникавий, ҳуқуқий ва тарбиявий чоралар тизимидан иборатдир.

Иқтисодиёт соҳасидаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ҳамда уларнинг профилактикаси муаммосига миллий ҳамда чет давлатларнинг криминалогия фанига оид адабиётларида алоҳида эътибор қаратилган, мазкур масала юзасидан ҳар томонлама ва чуқур илмий тадқиқотлар ўтказилиб борилган ва ҳозирги пайтда ҳам бу йўналишдаги ишлар изчил давом этмоқда. Соҳа экспертлари иқтисодиёт соҳасидаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга қаратилган умумижтимоий ҳамда махсус-криминологик чораларни ягона стратегия доирасида ишлаб чиқиш ва уларни самарали изчил равишда

амалга ошириш муҳим аҳамият касб этишини таъкидламоқдалар.

Шу билан бирга, криминология фани назариясида умумижтимоий чоралар — профилактика таъсирининг қўлама бўйича энг аҳамиятли ҳисобланади. Боиси, у давлатнинг иқтисодий муносабатларини тартибга солиш, иқтисодий фаолият субъектларининг тегишли ҳуқуқий хулқ-атвори учун муносиб шароитлар яратиш, давлат ва нодавлат иқтисодий секторини ҳуқуқий жиҳатдан баб-баравар муҳофаза этилишини таъминлаш, тадбиркорлик фаолияти субъектлари учун иш жараёнларини ташкил этиш ва жадал ривожлантириш йўлида бир хил имкониятларни таъминлаб берувчи бозор инфратузилмасини барпо этиш, иқтисодий фаолият устидан демократик назорат принципини ўрнатиш каби иқтисодий ҳуқуқий сиёсатининг тузилишига йўналтирилган функцияларни ўз ичига қамраб олади.

Таъкидлаш лозимки, ҳуқуқбузарликлар профилактикасининг умумижтимоий чоралари қаторида алоҳида аҳамиятга эга бўлган иқтисодий, ижтимоий, маънавий-ахлоқий, ташкилий-бошқарув ва бошқа соҳалардаги зиддиятларни ҳал қилишга қаратилган давлат ва жамиятнинг ўз ичига қамраб олган тизимли, ўз вақтида ва доимий равишда олиб борилаётган фаолияти ҳам профилактика ишларининг самарадорлигини оширишга хизмат қилиши муқаррар.

Криминология фани мутахассисларининг таъкидлашича, умумижтимоий профилактика чораларини амалга ошириш куйидагилар билан боғлиқ:

— ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш сиёсатида, энг аввало иқтисодий ҳамда ижтимоий соҳаларда, шунингдек

ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолиятидаги хато ва камчиликларни бартараф этишга қаратилган тегишли ташкилий бошқарув чораларни амалга ошириш. Чунки, мазкур соҳалар фаолиятидаги хато ва камчиликлар криминоген омиллар сифатида юзага чиқиши эҳтимолдан холи эмас. Қайд этилган чоралар жумласига, иш билан таъминланмаган фуқароларни ишга жойлаштириш, янги иш ўринларини ташкил этиш, демократлаштириш, ижтимоий кўникама, миграция ва урбанизация жараёнларини оптималлаштириш, ривожланган мамлакатлар тажрибасига таяниб тадбиркорлик фаолиятини жаҳон андозалари даражасида ташкил этиш ва жадал ривожлантириш йўлидаги тўсиқ ва чекловларни бартараф этиш, шунингдек ҳуқуқни муҳофаза қилиш соҳасида — ҳуқуқбузарликларни аниқлаш, уларни фош этишни рағбатлантириш, жиноятчилик тамойиллари ва уларнинг олдини олиш чоралари ҳамда жазоларни қўллаш амалиёти ўртасидаги айрим мавжуд номувофиқликларни бартараф қилиш тадбирлари;

— жамият аъзоларида умуминсоний қадриятлар сифатида эътироф этилган одоб-ахлоқ маъқеини ва шу билан бирга жамоатчилик онгида ҳуқуқбузарликларга муросасизлиқни шакллантириш ҳамда фуқароларда умумий, маиший, ахлоқий, ҳаётий ва ҳуқуқий маданиятни юксалтиришга йўналтирилган тадбирлар орқали криминоген ҳолатларни бартараф қилиш ёки уларни чеклашни ўз ичига олган чоралар. Шу жиҳатдан ёшларга алоҳида эътибор қаратилиши ўта муҳимдир, чунки уларни ижтимоий ҳаёт фаолияти юзасидан ҳали етарли шаклланмаган дунёқараши ва кўникмалари, дунё миқёсидаги шиддатли ўзгаришлар натижасида салбий таъсирларга дучор бўлишлари ҳамда ноанъанавий ёхуд миллатимиз ва урф-одатларимизга ёт ахлоқ стандартларига тақлид қилишга мойил бўлишидан ҳимоя қиладиган зарур чора-тадбирларни ишлаб чиқиш алоҳида аҳамиятга эга;

— иқтисодиёт соҳасида ҳуқуқбузарликлар профилактикасининг ҳуқуқий чораларини такомиллаштириш, шу ўринда шахсий ишонч ҳосил қилиш йўллари орқали ҳуқуқий нормаларга риоя этиш даражасига эришиш учун фуқароларда ҳуқуқий онгни тарбиялаш юзасидан тегишли тадбирларнинг таъсир савиясини юксалтириш, ҳуқуқбузарлар ўзининг жиноий ҳаракатларини тўхтатишга, фуқаролар эса ҳуқуқбузарларнинг ғайриқонуний қилмишларидан

ўзини ўзи, мулкни, шаъни ва қадр-қимматини ҳимоя қилишга қаратилган рағбатлантирувчи янги нормаларни киритиш, мавжуд бўлганларини эса мукамаллаштириш, шахсий профилактика фаолиятини тарбиялаш, иқтисодий ҳуқуқбузарликларнинг айрим замонавий турларига қарши курашининг жиноий-ҳуқуқий нормаларини такомиллаштириш каби тадбирлардан иборат.

Ҳуқуқбузарликлар профилактикасининг махсус-криминологик даражаси, бутун жиноятчиликка, унинг алоҳида турларига ва жиноий хулқ-атворли гуруҳларга мақсадли таъсир этишни ўз ичига олади. Бундай даражадаги профилактик фаолият асосан иқтисодиёт соҳасидаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш касбий функцияси ва вазифалари бўлган ваколатли шахслар томонидан амалга оширилади.

Иқтисодиёт соҳасидаги ҳуқуқбузарликларга таъсир этувчи профилактик фаолиятнинг даражаси бўйича куйидаги йўналишларни ажратиш мумкин.

Биринчи йўналишга, муайян ҳуқуқбузарликнинг сабабини аниқлаш ва уни бартараф қилишга қаратилган самарали чораларни қабул қилиш тадбирлари назарда тутилган. Ҳуқуқбузарликлар профилактикасининг ушбу йўналиши, аниқ бир жиноят иши бўйича суриштирув органи, терговчи, прокурорнинг тегишли фаолияти билан таъминланадиган айбланувчининг шахсини тавсифловчи ҳолатларни ўрганиш жараёни ҳисобланиб, айнан бу вазифа ҳуқуқбузарлик содир этган шахсининг психологик ва ижтимоий хусусиятини ҳамда шу баробарида ҳуқуқбузарлик фаолиятининг сабабини аниқлашни ўз ичига олади. Айбланувчининг суд-психологик ва суд-психиатрия экспертиза хулосалари ҳам қўйилган масалаларни ҳал этишда катта эътиборга лойиқ.

Аниқ бир ҳуқуқбузарликнинг сабабларини бартараф қилиш, айбланувчининг салбий хислатларини, ғайриижтимоий ва жамият тартибига зид хулқ-атвор хусусиятларини йўқотиш мақсадида унга таъсир этишни ўз ичига олади фаолиятдир. Бундай таъсирнинг воситалари сифатида, жиноят ишини тергов қилиш ва судда кўриб чиқиш, шунингдек жиноят содир этишда айбдор шахсни жазолаш ҳисобланади ва бу билан жавобгарликнинг муқаррарлиги принципи таъминланишига эришилади. Аниқланган ҳуқуқбузарликнинг сабабларини бартараф қилишда аҳамиятли ўрин судга тегишлидир, чунки у жиноят содир

Шухрат АБАКУЛОВ,
Бош прокуратура ҳузуридаги
СВОЖДЛҚК департаментининг
катта криминалисти

этишда қонунда белгиланган тартибда айбли деб топилган шахсга нисбатан жиноий жазонинг тури ва меъёрини белгилаб жазо тайинлайди.

Иккинчи йўналишга, ҳуқуқбузарликнинг содир этилиши сабабларини ва уларга имкон бераётган шарт-шароитларни аниқлаш, ўрганиш ҳамда бартараф қилишга қаратилган чора-тадбирлар қиради. Мазкур фаолиятнинг асосий мақсади, ҳуқуқбузарлик содир этишга қўмақлашувчи ташқи омилларни, яъни шахс жиноий ниётига эришиш мақсадида яратган енгилаштирувчи ҳолатларни аниқлаш, таҳлил этиш ва бартараф қилиш билан боғлиқдир. Жиноятчиликка қарши курашиш амалиёти шундан гувоҳлик бермоқдаки, иқтисодиёт фаолияти соҳасида ҳуқуқбузарликни содир этган шахс, ўзининг ижтимоий хавфли қилмишларини рўёбга чиқариш учун қулай субъектив шароитларни фаол яратишга ҳаракат қилади ва қўлланган мақсадига турли хил имкониятлардан фойдаланишга уринади. Жумладан, ҳуқуқбузарликни содир этишни режалаштираётган шахслар ўзларининг моддий ва бошқа манфаатларини қўзғаб, давлат бошқаруви, банк ва айрим муассаса, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи ва назорат қилувчи органларининг мансабдор шахслари ва бошқа тоифадаги ходимларига турли хил хизматлар кўрсатиш, совгалар бериш ва бошқа йўللар билан танишиш, ёдустона алоқалар ўрнатиш ёхуд уларни пора эвазига оғдириб олиш каби фаолиятини мисол сифатида келтириш мумкин. Бундан ташқари, ҳуқуқбузарликнинг ўз жиноий ниятларини амалга ошириш учун қулай шароитлар яратишини яна бошқа йўли, рекламалар ўтказиш орқали бўлажак жиноят қурбонларини жалб этишдан иборатдир.

Юқорида келтирилган фикрларни умумлаштириб айтиш мумкинки, ҳуқуқбузарликнинг содир этилиши сабабларини ва уларга имкон бераётган шарт-шароитларни, уларни содир этишга қўмақлашувчи ташқи омилларни аниқлаш ва бартараф қилиш иқтисодиёт соҳасидаги профилактиканинг устувор тамойили ҳисобланиб, бундай ҳолатларга йўл қўймаслик ҳамда уларнинг олдини олиш нафақат ҳуқуқбузарликлар профилактикасини бевосита амалга оширувчи ходимларнинг вазифаси, балки ҳар бир фуқаронинг бурчидир.

Эгри йўлдан имконият қидирганлар

Тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш, янги иш ўринлари яратиш, солиқ ва валютага оид жиноятлар, коррупция, хуфиёна иқтисодийга қарши курашиш Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖЖДЛҚК департаменти органларининг муҳим вазифаларидандир.

Жумладан, фуқаро Ботир Ширинов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) тадбиркорлик билан шуғулланишни ният қилиб, Бухоро туман ҳокимлигидан тегишли тартибда рўйхатдан ўтади ва "Олмос Имкон Савдо" МЧЖни таъсис этади.

Мамлакатимизда тадбиркорлар учун яратилган имкониятлардан фойдаланган Б.Ширинов МЧЖни алкоголь маҳсулотлар билан савдо қилишга ихтисослаштиради. Бунинг учун Тошкент вилоят ҳокимлигидан савдо ҳуқуқини берувчи лицензия олади ва

чакана савдо қилиш манзилини пойтахт вилоятининг Бўстонлик тумани Чимган қишлоғида эканлигини кўрсатган ҳолда тегишли тартибда ҳисобот беради.

Фаолиятини қонуний йўлга қўйиб олган Б.Шириновнинг асл мақсади бошқа экан. У ниятини амалга ошириш учун таниши Фуқрат Рустамовни шерик қилади. 2013 йилда фаолиятини бошлаган МЧЖ бир йил давомида 14 млрд. сўмлик савдонга амалга оширади. Йил якунланганда эса Б.Ширинов рўйхатдан ўтган жойдаги солиқ идорасига ҳисобот топширади. У савдони тоғли ҳудудларда,

яъни аҳоли кам яшайдиган жойларда амалга оширилганлиги ҳусусида сохта ҳисобот беради. Аслида Б.Ширинов ҳамда Ф.Рустамов асосий савдони Тошкент шаҳрида амалга оширишади.

Ортимиздаги қонун ва қонунности ҳужжатларига кўра аҳоли кам яшайдиган жойларда амалга оширилган савдо учун ягона солиқ тўловининг микдори шаҳарлардаги гавжум жойлардан кўра кам тўланиши белгиланган. Сохта ҳисобот ортдан бу икки шахс давлатга 560 млн. сўм микдорда солиқ тўлаш ўрнига, 140 млн. сўм тўлаш билан чекланишади.

Савдодан келиб тушаётган пулларни кўрган Б.Ширинов ҳамда Ф.Рустамовнинг "иштаҳа"лари янада очилади. Улар 2014 йил давомида савдодан тушган 2 млрд. 484 млн. 374

минг сўм микдоридидаги пулни банкка топширишади. 7 млрд. 199 млн. 359 миң сўм нақд пул эса банк муассасасига топширилмай, турли йўллар орқали ўзлаштирилади.

Бундай катта микдордаги маблағ, албатта улгуржи савдо орқали келиб тушади. Ваҳоланки, Б.Ширинов алкоголь маҳсулотларининг улгуржи савдосини амалга ошириш учун тегишли лицензияга эга бўлмаса-да, буни амалга оширганди.

Бора-бора ҳамёнларига "томмиб турган" нақд пуллари уларни қониқтирмай қўяди. Энди улар банкдаги ҳисоб рақамига туширилган пуллари ҳам ўзлаштиришга бел бўлайдилар. Шу мақсадда сохта ҳужжатлар асосида МЧЖга тегишли бўлган, АТ "Савдогар" банкининг Бухоро шаҳар филиалида турган 152 млн. 800 миң

Дилмурод АКОБИРОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Бухоро туман бўлими бошлиғи

сўм, АТБ "Asia Alliance Bank"нинг Олмасор туман филиалидаги 300 млн. сўм пуллари яшириш мақсадида МЧЖнинг "Турон банк" Миробод туман филиалидаги ҳисоб рақамига кўчириб келиб, жиний йўл билан топиладан мазкур даромадларни легаллаштириб олади.

Қинғир йўллар билан топиладан пуллари уларга буюрмади. Ноқонуний қилмишлари текширишлар жараёнида фош этилди.

Жиноят ишлари бўйича Қоровулбозор туман судида ҳукм ўқилди. Унга кўра, Б.Ширинов ҳамда Ф.Рустамовга озоқликдан маҳрум қилиш жазоси тайинланди.

Қаердандир, ким томонидандир содир этилган жиноят ишини қаламга олишдан мақсад битта, У ҳам бўлса яна кимдир шундай қалтис йўлга алашиб кириб қолмасин...

Нопок йўлнинг манзили

Ойбек МУХТАРОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Яшнобод туман бўлими катта инспектори

Килмиши тилга олинаётган шахс олий маълумотли, ҳаёт тажрибаси ҳам етарли, нуфузли жойининг раҳбари эди. Ҳа, "Яхшибой бизнес савдо" масъулияти чекланган жамият раҳбари Жасур Яхшибоев (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ушбу лавозимда қарийб 10 йил фаолият юритди. Аммо у шахсий манфаатини биринчи ўринга қўйиб, мансабини суистеъмол қилди. Содда кимсаларнинг "адашдим, билмай қолдим" ёки "нафсимнинг сўзига қирибман, хатомни кеч тушундим" қабилдаги гаплари билан кўпчиликни ишонтира олди ҳам.

Хуллас, у раҳбарлик қилаётган МЧЖ Яшнобод туманидаги "Ерқин юлдуз коммунал" хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати билан учта кўп қаватли уйларнинг лифтларини таъмирлаш учун шартнома имзолайди.

Дастлаб ширкат томонидан "Яхшибой бизнес савдо" МЧЖга 15 млн. 280 миң сўм маблағ ўтказиб берилди. Пулни қабул қилиб олган Ж.Яхшибоев шартномага кўра, лифтларни таъмирлашга киришади. Тез орада ўзига юклатилган вазифани якунлайди ҳам. Аммо шу ерда ўзининг фойдаси учун өзгина "хато"ликка йўл қўяди. Яъни МЧЖ томонидан бажарилган ишларни 19 млн. 100 миң сўмлик дея белгилайди ва бунга асос қилиб, сохта юк хатлари ҳамда қалбаки далолатномаларни ширкат раҳбарига кўрсатади. Аслида Ж.Яхшибоев раҳбарлик қилаётган МЧЖ лифтларни таъмирлашда 6 млн. 446 миң сўмлик ишларни бажарган эди. МЧЖ раҳбари ширкатнинг 8 млн. 834 миң сўм пуллари талон-торож қилиб, ўзлаштириб олгани етмаганидек, "Ерқин юлдуз коммунал" ХУЖМШ-дан яна 3 млн. 820 миң сўм ўтказиб беришини талаб қилади.

Бажарилган барча ишларда назорат ўлчо-видан ўтказилиши натижасида унинг барча қинғирликлари ошкор бўлди. Жиноят ишлари бўйича Яшнобод туман суди томонидан Ж.Яхшибоевнинг қилмишига яраша жазо тайинлаб, ҳукм чиқарилди.

Яхшидан ном қолар, ёмондан...

Маҳалла оқсоқоли лавозимига энг намунали, тажрибали, халқнинг "иссиқ-совуғи"га ярайдиган инсонларни ҳудуд аҳолиси ишонч билан сайлайди. Баззи ҳолатларда эса ана шу ишонччи суистеъмол қилиб, йиққан обрў-эътиборидан мосуво бўлаётган шахслар ҳам учраб турибди.

Жавлон КАТТАХУЖАЕВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Чортоқ туман бўлими катта суриштирувчиси

Чортоқ туманидаги МФЙлардан бирининг раиси Валижон Қувватов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ана шундайлардан бири экан. У 2014 йил 11 ноябрдан 2015 йил 8 майга қадар МФЙ раиси лавозимда ишлаган эди.

В.Қувватов қотибаси Зайнаб Нўмонова билан жиний тил бириктириб, 2014 йилнинг октябрдан 2015 йил апрелгача 8 нафар фуқарога жами 2 млн. 574 миң сўм нафақа пуллари мезондан ортқ ҳолда нотўғри тўлаб юборган экан. Шунингдек, улар махсус комиссия йиғилиши қарорларида исм-фамилияси кўрсатилмаган ва муҳома қилинмаган 13 нафар фуқарога ҳам 4 млн. 226 миң сўм нафақа пуллари нотўғри

тўлаб юборишади. Бу ҳам етмаганидек, В.Қувватов мансабини суистеъмол қилиб, 2014 йил ноябрь-декабрь ва 2015 йилнинг январь-март ойларидаги нафақа пуллари тўлов қайдномаларига сохта маълумот ва ёзувлар киритиш йўли билан уларни қалбақлаштириб, 6 млн. 799 миң сўмлик бюджет маблағларини растрата қилиш йўли билан талон-торож қилади.

Нафси ҳақалак отган оқсоқол бора-бора нафақа тайинлаш учун фуқаролардан пул талаб қила бошлайди. Жумладан, ўтган йилнинг апрель ойида фуқаро Шоира Ҳомидова фарзандига 2 ёшгача боласи бор оналарга берилдиган нафақа пули тайинлаб беришини сўраб, оқсоқолга учрашади. В.Қув-

ватов эса бу иш эвазига ундан 150 миң сўм пул сўрайди. Бирок, нопок оқсоқол гараз ниятига етолмади. У МФЙ биносига 150 миң сўм пулни пора тарикасида олаётганда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи орган ходимлари томонидан қўлга олинди.

Жиноят ишлари бўйича Наманган вилоят судида мазкур жиноят иши ўрганиб қилиниб, В.Қувватов суд ҳукми билан жиний жавобгарликка тортилди.

Мансаб ва бойлик инсонни синаш учун берилдиган бир воситадир. Агар киши виждонли, диёнатли бўлса, бу даврда ҳалолликка йўрилган амаллари билан ўздан яхши ном, ақинча, нафсининг измидан чиқмаса, бир умрга татиғулик доғ қолдиради.

Мўмай даромад илинжида

Афзалбек БЕРДИКУЛОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Сергели туман бўлими бошлиғи вазифасини баҳарувчи

Меҳнати, интилиши ва салоҳияти билан ҳар ким ўз келажагини ўзи яратлади. "Ҳаракатда — баракат", деган ҳикматнинг маъноси ҳам шунда. Бу ҳаракат эса эзгумик, қонунийлик ва хайри мақсадни ўзида мужассам этмоғи даркор.

Таассуфки, ҳамма ҳам фаровонликни, тўкин ҳаётини ҳалол меҳнатдан изламас экан. Баззан шундайлар учрайдики, шахсий манфаатини ўйлаб, мўмай даромадни кўзлайди. Аслида бунинг ҳеч қандай ёмон жиҳати йўқ. Мўхими, бунга эришиш учун тўғри йўлдан боришидир. Аммо қинғир йўлларга қадам ташлаб, мақсадига ноқонуний бўлса-да, етмоқчи бўлганлар пушаймонликдан ўзга нарсага эришмайди.

Анвар Юнусов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) ҳам бугун пушаймонлик остонасида. Боиси, у муқаддам судланиб, жавобгарликка тортилган, жарима тўлаб, жазодан озод этилганда. У бундан хулоса чиқарса бўларди. Бирок, айна ҳалол меҳнат орқали ўзини кўрсатадиган даврда яна эгри йўлга оралаб, жиноятга қўл ўрди. Бу сафар у "қора бозор"да ноқонуний валюта айирбошлаш билан шуғулланишни ўзига касб қилган эди.

А.Юнусов келишидан жойда фуқаро Н.Пўлатовага 15 миң 540 АҚШ долларини сотаётган пайтда қўлга олинди. Текшириш жараёнида унинг ёнидан яна 2470 АҚШ доллари, 2 миң евро ҳамда 3 млн. 300 миң сўм топилиб, ашёвий далил сифатида олинди.

Ушбу ҳолат бўйича жиноят иши қўзғатилиб, суд ҳукми билан А.Юнусов тегишли жазога тортилди.

Бош прокуратура ҳузуридаги СВОЖЖДЛҚК департаменти органлари томонидан валюта операциялари бўйича қонунийликни таъминлаш, хорижий валюталарнинг ноқонуний савдоси ва валюта айирбошлаш операциялари билан боғлиқ бошқа жиноятларнинг олдини олиш борасида ўтказилган тадбирлар натижасида айрим қонунбузарликлар аниқланмоқда.

«Ови» юришмади

Мирзахамд МИРЗАМАҲМУДОВ,
СВОЖЖДЛҚК департаментининг Зангиота туман бўлими катта суриштирувчиси

Хусусан, ўтказилган тадбирларда фуқаролар Санжар Идрисов, Комил Олимов ҳамда Даврон Самигов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) била туриб, қонунга хилоф равишда чет эл валютасини сотиш билан шуғулланиб келганликлари маълум бўлди.

Ушбу ҳолат бўйича департаментнинг Зангиота туман бўлими томонидан ўтказилган тадбирда улар ҳудуддаги "Хунармандлар бозори" ёнида Муаттар Мансуровага 7 миң АҚШ долларини сотаётган вақтларидида ашёвий далиллар билан ушландилар.

Жиноят ишлари бўйича Зангиота туман суди С.Идрисов, К.Олимов ҳамда Д.Самиговни содир этган жиноятларига ҳуқуқий баҳо бериб, ҳукм чиқарди. Унга кўра, бу шахслар энг кам ойлик иш ҳақининг етмиш беш баробари микдоридида жарима тўлайдиган бўлиши.

Хулоса қиладиган бўлсак, ишлайман деса, билагида етарли қучи бўлган бу йигитларнинг ёши ҳали ўттизга ҳам қирмаган. Улар айна ҳалол меҳнат орқали жамиятда ўз ўрнларини топиб, оила тебратилари ўрнига судланган, деган тамгани ортириб олганликлари ачинарли ҳолдир.

Фахрийлар билан учрашув

Жорий йилнинг 23 февраль куни СВОЖДЛК департаментининг мажлислар залида туман(шаҳар) ва уларга тенглаштирилган прокуратураларга янги лавозимга тайинланган прокурорлар билан "Фуқароларнинг ҳуқуқий маданиятини юксалтиришда прокуратура органлари фаолияти самарадорлигини ошириш масалалари" мавзусида ҳамда департаментнинг туман (шаҳар) бўлимлари бошлиқлари билан "Молия-иқтисодиёт ва солиқ соҳасидаги жиноятларга қарши курашиш фаолиятини такомиллаштириш масалалари" мавзусида Ўзбекистон прокуратура органлари фахрийларининг учрашуви бўлиб ўтди.

Унга прокуратура фахрийлари Абдусамид Абдураззоқов ва Аблоқул Ҳамроевлар ташриф буюришди. Тадбирни Олий ўқув курслари катта ўқитувчиси Бахтиёр Пўлатов кириш сўзи билан очди ва Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги Маркази раиси Ботир Калоновга сўз берди.

Шундан сўнг тадбир меҳмони, фахрий прокурор Аблоқул Ҳамроев учрашув қатнашчиларига ўзининг меҳнат

фаолияти ҳақида гапириб берди. Таъкидлаш жоизки, Аблоқул Ҳамроев 40 йиллик меҳнат фаолияти давомида Сурхондарё вилоят прокуратурасида бўлим прокурори, прокурор-криминалист, бўлим бошлиғи, Қизирик туман прокурори, вилоят прокурорининг катта ёрдамчиси, ўринбосари, Республика Бош прокуратурасида бошқарма бошлиғи, Қашқадарё вилоят прокурори, Деҳқонobod туман ҳокими, Марказий сайлов комиссияси аъзоси, Қуйи-

чирчиқ ва Зангиота туманлари прокурори, Янгийул шаҳар прокурори ёрдамчиси ҳамда катта ёрдамчиси лавозимларида самарали хизмат қилган.

Очиқ мулоқот тарзида ўтган учрашув сўнггида фахрий прокурорлар қатнашчиларнинг қизиқтирган саволларига жавоб бериб, уларнинг келгусидаги ишларида муваффақиятлар тилади.

Ўз мухбиримиз

Йўлланма «десерти» кумуш билан

Тошкент шаҳрида ўтказилган футбол бўйича Осиё чемпионати ўзбекистонлик муҳлисларга бир олам қувонч тақдим этди десак, асло янглишмаган бўлаемиз. Сабаби испаниялик мутахассис Хосе Мендеснинг бош мураббийлиги остида мусобақада иштирок этган Ўзбекистон терма жамоаси жаҳон чемпионатида берилмаган йўлланмани қўлга киритиш билан бирга финалга қадар етиб келди.

Жорий мавсумда халқаро мусобақалардаги иштирокни футбол бўйича Ўзбекистон олимпия терма жамоаси бошлаб бериб, олимпиада "чипта"-сини қўлга киритиш тугул, гуруҳ баҳсларидан нарига ўта олмагани футбол муҳлисларини ранжитгани бор гап. Халигача муҳлислар орасида ўша мусобақадаги муваффақиятсизликлар сабаби муҳокама қилинаётганлиги ҳам юртимиз футболчиларини дунё миқёсидаги катта турнирларда иштирок эттишини, Ватанимиз довергини жаҳон бўйлаб ёйишни чин дилдан исташаётганида! Мана шундай бахтга футбол бўйича Ўзбекистон терма жамоаси сазовор бўлди.

Бевосита Хосе Мендес шоғирларининг Осиё чемпионатидаги иштирокига назар ташлайдиган бўлсак, ўзбекистонлик футболчилар гуруҳ ўйинларининг барчасида галаба қозониб, юз фоизлик натижа билан кейинги босқичга йўл олишди. Чорак финалда вакилларимиз

жаҳон чемпионати йўлланмаси учун Ироқ терма жамоасига қарши баҳс олиб боришди. Одатда, катта турнирлар учун йўлланма берадиган учрашувлар жамоалар финал ўйинидагидан-да кўпроқ масъулият билан ёндашишди. Бошқача қилиб айтганда, бундай ўйинларни финал аввалидан бўладиган финалга тенглаштириш ҳам мумкин.

Ўзбекистон ва Ироқ терма жамоалари ўртасидаги учрашувда ҳам шундай ҳолатнинг гувоҳи бўлдик. Ҳар иккала жамоа ЖЧ "чипта"сига эга чиқиш учун астойдил ҳаракат қилди. Тан олиш керак, ўйиннинг биринчи бўлимида ироқликлар терма жамоаси аъзоларига қараганда яхшироқ ҳаракат қилишди. Яхшиямки, Дилшод Раҳматов аjoyиб зарба билан ҳисобни очиб, вакилларимизни галаба сари ундади. Биринчи бўлимини кичик ҳисобдаги устунлик билан якунлаган футболчиларимизнинг иккинчи таймда ўзларига бўлган ишон-

чи бирмунча ошди. Баҳснинг иккинчи қисмида Ўзбекистон терма жамоаси аъзолари рақибга қараганда анча мазмунли ўйин намойиш қилиб, якунда 3:0 ҳисобида галаба қозониб, жаҳон чемпионати йўлланмасини нақд қилишди.

"Иштаҳа овқат пайтида келди", деганларидек, футболчиларимиз бу билан қаноат қилишни исташмади. Бу албатта, қувонarli хол. Бунинг устига ўз мамлакатларида ўтган, муҳлислар фидойилик билан қўллаб-қувватлаётган мусобақада бош совринни қўлга киритишни ким ҳам истайди дейсиз?! Бу иштиёқ Ўзбекистон терма жамоасини финалга қадар етиб келишига замин ҳозирлади. Ярим финал баҳсида қитъамизнинг энг кучли жамоаларидан бирига қарши майдонга чиққан футболчиларимиз шу кун муҳлисларнинг ишончини оқлашди. Финал остонасида Таиланд терма жамоаси билан куч синашган Хосе Мендес шоғирлари ўйиндан ўйинга қулайиб боришаётганини исботлашди. Ўйиннинг асосий вақтида кучлар тенг келган, жамоалар қўшимча бўлимларда галабани ўз томонларига оғдириш учун ҳаракат қилишди. Аввалига таиландликлар дарвозамизга гол уриб, ҳисоб-

да олдинга чиқиб олишди. Иштиёқни сўндирмаган вакилларимиз ўйиннинг сўнгги сонияларида рақиб дарвозасини ишғол қилишнинг урдасидан чиқишди. Асосий ва қўшимча вақтларда голиб номи аниқланмагач, навбат пенальтилар сериясига келди. Бу борада ўзбекистонлик футболчилар омадлироқ чиқиб, финалга йўл олишди.

Финал. Мусобаканинг сўнгги ўйинида бу манзилга қадар ҳеч бир рақиб қаршисида бош элмаган икки жамоа етиб келди. Айниқса, Эрон терма жамоаси мазкур турнирда рақибларини йирик ҳисобларда таслим қилиб, чемпионлик учун асосий даъвогар эканликларини амалда исботлаб келишарди. Тан олиш керак, бундай жамоани энгиш баҳариб бўлмайдиган вазиfadeк туюлмади. Финал олдиндан ҳам эронликлар фаворит саналишарди. Очиғи, терма жамоамизнинг йирик ҳисобда ютказиб қўйишдан ҳам хавотирланган эдик. Аммо футболчиларимиз ўзларининг ўйини билан бундай хавотирлар асосиз эканлигини исботлаб беришди.

Гарчи Ўзбекистон терма жамоаси финал баҳсида имкониятни бой бериб қўйган бўлса-да, бу мусобақанинг "чақиб бўлмас ёнғок" жамоасига қарши ўзларининг энг яхши ўйинларидан бирини ўтказди, деб бемалол айта оламиз. Футзалчиларимиз фантастик даражадаги ўйинлари билан дунё

грантлари сафида қайд этилувчи эронликларга жиддий қаршилиқ кўрсатишди. Хатто биринчи бўлиб гол ҳам уришнинг урдасидан чиқишди. Ўзбекистон терма жамоасидан бундай ўйинни кутмаган рақиблар бироз саросимага тушиб қолишди. Аввалиги ўйинлардаги каби осонгина галабага эриша олмасликларига кўз етган эронликлар катта куч билан олдинга интилиб, ҳисобни тенглаштириш учун анча тер тўкишди. Бир амаллаб гол уриб олганларидан сўнг имкон қадар вакилларимизнинг кичик бўлса-да, хатоларидан фойдаланиб қолишга интилишди. Ана шундай вазият эса бурчак тўпини амалга оширишаётганида юзага келиб, футболчиларимиз қандайдир сонияларда эътиборсизликка йўл қўйишгани учун жазоланишди.

Шуни алоҳида таъкидлаш кераки, мусобақа давомида жуда хотиржам кўринган Эрон терма жамоасининг мураббийи ва футболчилари вакилларимиз билан бўлган баҳсда анчагина асабийлашганига ҳам гувоҳ бўлдик. Тўғри, вакилларимиз финални бой беришди. Бироқ, ўз ўйинлари билан сўнгги сонияларга катта иштиёқ билан ҳаракат қилишганининг ўзи тақсирга лойиқ. Шу тариқа Ўзбекистон футбол терма жамоаси Осиё чемпионатининг кумуш медали билан тақдирланди. Энди улардан жаҳон чемпионатида ҳам мана шундай зафарли юришларни кутиб қоламиз.

Мақсудали ҚАМБАРОВ тайёрлади

Дмитрий Шокин голиб бўлди

Рио-де-Жанейро шаҳрида бир қатор спорт турлари бўйича Олимпиада олдидан тест-синов мусобақалари ўтказилмоқда. Шулардан бирида ҳамюртимиз Дмитрий Шокин ҳам иштирок этди.

Спортнинг таэквондо (WTF) тури бўйича 80 килограммдан юқори вазнда даянга чиққан Д.Шокин чорак финалда бразилиялик рақибини мағлубиятга учратди. Ярим финалда у эронлик Оmid Амиди билан тўқнаш келди. Муросасиз кечган баҳсда вакилимиз 5:0 ҳисобида галаба қозонди. Финалда мардонатор жанг қилган Д.Шокин олтин медалга сазовор бўлди.

"Аquese rio test" номи остида ўтган бу мусобақа август ойида бўлиб ўтадиган Кариока иншоотида кечди.

Ўтганларнинг охирати обод бўлсин

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ва Бухоро вилоят прокуратураси жамоалари ҳамда Фахрийларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш жамоатчилиги маркази Ўзбекистон Республикаси прокуратурасининг фахрий ходими **Мубина ҒАНИЕВА**нинг вафот этганлиги муносабати билан унинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir MAKSUMOV

Tahrir hay'ati:
Hakimboy HALIMOV
Gulnoza RAHIMOVA
Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Kamoliddin ASQAROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,
233-10-53,
233-64-85

E-mail:
huquq@huquq-gazeta.uz

Gazeta haftaning poyshanba kuni chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahriryatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va egalariga qaytarilmaydi. Muallif fikri tahriryat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

«HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahriryat ruxsati bilan amalga oshiriladi.

□ — tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni uchun tahriryat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi
231

Buyurtma s-5246. 42 481 nusxada bosildi. Gazeta tahriryat kompyuter bazasida terildi va sahifalandi. «HUQUQ» original maketi.

Naybachi muharrir: **D.XALILOV**
Sahifalovchi: **S.BABAJANOV**
Naybachi: **O'.DEHQANOV**

Bosmaxonaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirildi: 20.00 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligi 2009-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan no'yxatga olingan.

ISSN 2010-7617

9 772010 761004